ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

18 кастрычніка 1996 г. пятніца, № 251 (23054)

УСЕБЕЛАРУСКІ НАРОДНЫ СХОД АДКРЫВАЕЦЦА 19 КАСТРЫЧНІКА

19-20 кастрычніка 1996 года ў мінскім Палацы спорту адбудзецца першы Усебеларускі народны сход. Дэлегаты сходу абмяркуюць асноўныя палажэнні Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 1996—2000 гады і праект новай рэдакцыі Канстытуцыі (са змяненнямі і дапаўненнямі). З вялікім дакладам перад удзельнікамі выступіць Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Р. Лукашэнка.

Беларускае тэлебачанне, пачынаючы з 16 гадзін 19 кастрычніка і з 10 гадзін 20 кастрычніка будзе весці прамую трансляцыю з народнага форуму.

Аргкамітэт па падрыхтоўцы Усебеларускага народнага сходу.

«ПРАМАЯ ЛІНІЯ»

Шаноўныя чытачы «Звязды»!
На ўсе вашы пытанні адкажа старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Уладзімір ГАНЧАРЫК.

Цяперашні эканамічны стан і шляхі выхаду з крызісу, нявыплата заробку і беспрацоўе, умовы працы і сацыяльная абарона, ахова здароўя і адпачынак, — вось далёка не поўнае кола пытанняў, на якія вам адкажа старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Уладзімір Іванавіч Ганчарык. «Прамая лінія» «Звязды» адбудзецца на наступным тыдні. Канкрэтную дату яе правядзення мы паведамім дадаткова. Тэлефоны «прамой лініі» — 232-38-21, 232-38-92.

Папярэднія званкі прымаюцца штодня па тэл. (8-017) 268-27-57.

Дасылайце таксама пытанні па пошце. Нагадаем наш адрас: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда». Калі ласка, зрабіце паметку: «Для старшыні ФПБ».

«ПРАМАЯ ЛІНІЯ»

Сучасны век немагчымы без разгалінаванай, шматграннай інфраструктуры зносінаў. Ці не найбольшы прыярытэт тут належыць сродкам электроннай сувязі, радыё, пошце. Іх праца мае дачыненне да ўсіх слаёў насельніцтва. Таму «Звязда» і праводзіць «прамую лінію» з міністрам сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь Уладзімірам Іванавічам Ганчарэнкам. Ён адкажа на ўсе вашы пытанні, паважаныя чытачы, звязаныя з падначаленай яму галіной. **Чакаем вашых званкоў 21 кастрычніка з 12 да 13 гадзін па тэлефонах 232-38-21 і 232-38-92.**

Папярэдне задавайце пытанні па тэлефонах: 268-28-72 і 268-27-51 або пісьмова.

БАРЫС ЕЛЬЦЫН ВЫРАШЫЎ, ШТО «ЛЕБЕДЗЬ, ШЧУПАК І РАК» АДЗІН ВОЗ ЦЯГНУЦЬ НЕ МОГУЦЬ

Учора прэзідэнт Расіі Барыс Ельцын падпісаў указы аб вызваленні ад займаемых пасад шэрага высокапастаўленых асоб.

Не паспеў заціхнуць скандал з сенсацыйнымі заявамі вызваленага ад пасады генерала Каржакова, як выбухнуў новы, на гэты раз яшчэ больш моцны — прэзідэнцкім указам ад пасады сакратара расійскага Савета бяспекі вызвалены Аляксандр Лебедзь.

— Наступныя выбары прэзідэнта Расіі адбудуцца толькі ў 2000 годзе, а ўжо цяпер пачынаецца нейкая перадвыбарная гонка і «размяркоўванне партфеляў», — заявіў па тэлебачанні Барыс Ельцын. — Сёння, наадварот, трэба ўсім кансалідавацца, а атрымліваецца, што некаторыя, як тыя лебедзь, шчупак і рак цягнуць воз у розныя бакі. Прабачце за каламбур, але адзін з гэтых персанажаў і ёсць Аляксандр Іванавіч Лебедзь, які свае ўчынкі не хоча ўзгадняць з прэзідэнтам.

Між тым, учора ў сярэдзіне дня праз прэс-службу Савета бяспекі была распаўсюджана заява аб тым, што затрыманы некалькі супрацоўнікаў МУС, якія быццам бы сачылі за Аляксандрам Лебедзем і ў якіх знойдзены зброя і спецыяльная аўдыё- і відэаапаратура. Аляксандр Іванавіч паабяцаў аддаць затрыманых на «суд» замежных журналістаў і паслоў, аднак пасля чатырохгадзінных перамоў «мусаўцы» былі адпушчаны. Па іншых даных, гэта былі супрацоўнікі ўпраўлення спецаперацый МУС Расіі, якія выконвалі каля гасцініцы заданне, звязанае з арыштам вялікага склада зброі, які належаў чачэнцам.

Як бы там ні было, а генерал Лебедзь, якога недвухсэнсоўна западозрылі ў дзяржаўным перавароце, вызвалены ад сваёй пасады. Амаль адначасова з Аляксандрам Іванавічам склаў паўнамоцтвы пасля прэзідэнцкага ўказа і намеснік камандуючага ПДВ Расіі па рабоце з асабістым саставам генерал-маёр Уладзімір Казанцаў.

Алесь СІВЫ.

ПРЭЗІДЭНТ ЗАДАВОЛЕНЫ ВЫНІКАМІ ВІЗІТУ Ў МАСКВУ

16 кастрычніка ў Маскве адбылася прэс-канферэнцыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнкі для расійскіх і замежных карэспандэнтаў. Яна была прысвечана вынікам перагавораў з кіраўніцтвам Расійскай Федэрацыі па праблемах двухбаковых адносінаў Беларусі і Расіі ў рамках створанага Супольніцтва, праблемам актывізацыі і каардынацыі інтэграцыйных працэсаў.

Адкрываючы сустрэчу з журналістамі, А. Лукашэнка сказаў: «Мы абмеркавалі комплекс праблем, што датычацца Беларусі і Расіі. Было шмат праблем, якія патрабавалі абмеркавання з прэзідэнтам Б. Ельцыным. У мяне былі таксама сустрэчы з прэм'ер-міністрам В. Чарнамырдзіным, з міністрам замежных спраў Я. Прымаковым, міністрам абароны генералам Радзівонавым. Самы галоўны вынік звязаны з тым, што адносіны Расіі і Беларусі ў рамках створанага намі Супольніцтва ў апошні час пачалі затухаць. І, натуральна, сёння патрэбны не толькі імпульс, а прасоўванне нашых адносінаў наперад. Таму мы дамовіліся з прэзідэнтам, што ў дадзены момант па прычыне абставінаў, якія склаліся, асноўны цяжар работы ў Вышэйшым Савеце Супольніцтва я павінен узяць на сябе.

Але я не буду хітрыць, таму што вы абавязкова спытаецеся, ці абмяркоўваліся ўнутрыпалітычныя праблемы і каардынацыя нашых адносінаў у знешняй палітыцы. Абмяркоўваліся. І гэты дыялог быў прадоўжаны ў час сустрэчы з Я. Прымаковым. Потым мы выйшлі на праблемы абароннага характару дзвюх дзяржаў. Спатрэбілася сустрэча з міністрам абароны.

Як я ўжо гаварыў, я вымушаны буду ўзяць на сябе частку работы расійскага прэзідэнта на бліжэйшы перыяд часу. Гэта першае. А па-другое, мы пры абмеркаванні ўнутрыпалітычных пытанняў не ўхіляліся ў нейкі адзін бок, скажам, толькі ў беларускія праблемы. Я пытаўся ў Ельцына пра расійскія праблемы, а ён пытаўся пра сітуацыю ў Беларусі. І я вельмі шчыра, вельмі шырока адказаў яму на ўсе пытанні, якія датычыліся ўнутрыпалітычнай і эканамічнай сітуацыі ў Беларусі. У рамках гэтых праблем мы абмеркавалі праблемы, узнікшыя са стварэннем фінансава-прамысловых груп, і перш за ўсё ў галіне нафтаперапрацоўкі. У гэтай сувязі я звярнуўся да прэзідэнта РФ аб пастаўках для перапрацоўкі ўнутры Беларусі на двух нафтаперапрацоўчых заводах дадаткова невялікай колькасці нафты. Гэта прыкладна 300 тысяч тон штомесячна. Але не толькі для патрэб Беларусі, а для ўсяго заходняга рынку ўсёй тэрыторыі Беларусі і Расіі.

Мы таксама абмеркавалі шэраг ваенных пытанняў, якія ляжаць у плоскасці Дагавора аб калектыўнай бяспецы. Але толькі чыста схематычным чынам, паколькі мы ўжо не раз закраналі гэтыя пытанні. А на сустрэчы з міністрам абароны мы канкрэтызуем размову...

Усе гэтыя перагаворы праходзілі ў прысутнасці памочнікаў. А другая частка перагавораў была сам-насам. Яна працягвалася прыкладна дваццаць хвілін — як і першая частка. У нас вельмі і вельмі добрыя адносіны з прэзідэнтам Расійскай Федэрацыі. І мы пацвердзілі гэта яшчэ раз, і я зразумеў, што адносіны Ельцына да мяне, беларускага прэзідэнта, абсалютна не змяніліся. Мы абмеркавалі шэраг асабістых пытанняў, пра якія я сёння не хацеў бы гаварыць, як не хацеў бы гаварыць і пра шэраг канфідэнцыяльных пытанняў, абмеркаваных сёння. На мой погляд, я праінфармаваў вас усёабдымна па ўсіх перагаворах, якія адбыліся з расійскім прэзідэнтам.

Акрамя таго, у нас адбылася сустрэча з патрыярхам Алексіем. Яна працягвалася 45 хвілін. Чаму я сустрэўся з патрыярхам? Я паабяцаў яму яшчэ раней, калі я толькі стаў прэзідэнтам, што я свайго патрыярха буду заўсёды інфармаваць аб тым, што адбываецца ў Беларусі, і пра нашы ўзаемаадносіны з Расіяй. Як старшыня Супольніцтва я сумленна выконваю свае абяцанні. Я праінфармаваў патрыярха аб выкананні нашых сумесных з ім ініцыятыў на тэрыторыі Беларусі. Я маю на ўвазе будаўніцтва вялікага храма ў памяць пра нявінна забітых і пацярпеўшых ад рэпрэсій, што было характэрна для нашай гісторыі. У ходзе гэтай размовы я праінфармаваў патрыярха пра сустрэчу з прэзідэнтам Ельцыным, перадаў яму асабістыя пажаданні добрага здароўя ад расійскага прэзідэнта. Ён мяне папрасіў гэта зрабіць.

Сустрэча з Прымаковым па сутнасці заключалася ў тым, што я падрабязным чынам праінфармаваў яго пра мае ініцыятывы і пра ўнутрыпалітычную сітуацыю ў Беларусі, паколькі ён пастаянна цікавіцца гэтым пытаннем і пастаянна просіць мяне інфармаваць па падзеях у Беларусі. Ён вельмі перажывае за тое, што там адбываецца, хоць гэта ён успрымае выключна са сродкаў масавай інфармацыі, перш за ўсё расійскіх тэлевізійных агенцтваў. Паколькі нашы журналісты праз расійскае тэлебачанне не заўсёды дакладна інфармуюць насельніцтва Расіі аб сітуацыі ў Беларусі, я вымушаны быў інфармаваць яго аб тым, што адбываецца ў Беларусі, у гэтай брацкай рэспубліцы...»

Журналісты задалі добры тузін пытанняў беларускаму Прэзідэнту, якія не былі звязаны з яго маскоўскім рабочым візітам. Як адказваў на іх А. Лукашэнка? Вось некаторыя фрагменты яго паўгадзінных адказаў.

ПРА СІТУАЦЫЮ Ў РЭСПУБЛІЦЫ

«Я ўпершыню за ўсё сваё прэзідэнцкае жыццё праводжу прэс-канферэнцыю ў сталіцы братняй дзяржавы. І прычына гэтага ў тым, што расійскія журналісты, як гэта ні дзіўна, больш дэзінфармаваны аб сітуацыі ў Беларусі, чым насельніцтва, асабліва Масквы. Чаму? Таму што вы атрымліваеце інфармацыю з рук нашых журналістаў, на жаль, апазіцыйна настроеных да Прэзідэнта Беларусі. А ўнутрыпалітычная сітуацыя не такая, як яна бачыцца з Масквы. Чаму я так кажу? Калі я чытаю вашу прэсу і гляджу тэлебачанне, дык знаходжу, што вы параўноўваеце нашу сітуацыю з кастрычнікам 93 года ў вас. Ну гэта проста смешна для чалавека, які жыве ў Беларусі. Падобнага ў прынцыпе быць не можа. Тым больш таго, што адбылося ў Белым доме. Тым больш, што перад вамі сядзіць чалавек, які тады, будучы членам парламента, першы ў Беларусі асудзіў тое, што тут у вас адбывалася. Я чалавек міралюбівы, я па свайму характару не дазволю, каб падобнае адбылося ў нас. Я раблю ўсё, каб у нас быў мір і спакой».

ПРА КАНСТЫТУЦЫЙНУЮ РЭФОРМУ

«Праўда, ёсць пэўнае тармажэнне ў руху наперад у галіне эканомікі і палітыкі. Лічу не толькі я, што асноўным тормазам з'яўляецца цяперашняя Канстытуцыя — Асноўны закон. Паколькі Канстытуцыя прымалася Вярхоўным Саветам у складанай палітычнай сітуацыі, яна з'явілася быццам бы кампрамісам у некаторым родзе. Але нельга рабіць кампрамісы там, дзе яны быць не могуць. Але менавіта на кампрамісах пабудавана наша Канстытуцыя, яна звязвае па руках і нагах усю структуру ўлады: і заканадаўчую, і судовую, і выканаўчую. І калі паўстала пытанне аб больш дынамічным руху наперад, мы ў прынцыпе спыніліся. І не ведаем, як ісці наперад... Ці прэзідэнт павінен узяць на сябе гэтыя ініцыятывы і рухацца наперад, ці проста спыніць увесь рух. А мы ж пайшлі на саюз з Расіяй. Сінхранізацыя рэформаў проста непазбежная. Вы гэта цудоўна разумееце. Расія рэфарміруецца. А ў нас у парламенце камуністы гавораць так: ні ў якім разе ніякай прыватызацыі, ніякай прыватнай уласнасці на зямлю, давай камунізм. З імі і аграрыі. Так, відаць, і ў расійскай Думе. Другая частка — нацыянал-радыкалы. Яны гавораць: давайце заўтра ўсё адразу прыватызуем. Прыватную ўласнасць на зямлю давай адразу заўтра, ні ў якім разе цягнуць нельга. І атрымалася так, што парламент, не разабраўшыся ў сабе, пачаў разрываць грамадства. Выйсце я бачу не праз рэвалюцыю, хопіць — мы ўжо так наеліся гэтых рэвалюцый. Будзем ісці наперад толькі праз Закон! Таму паўстала неабходнасць унясення дапаўненняў і змяненняў у Канстытуцыю рэспублікі...»

Леанід ФАДЗЕЕЎ,
уласны карэспандэнт «Звязды».
г. Масква.

❑❑❑

Адказваючы на пытанне карэспандэнта БЕЛТА, што даў візіт у Маскву Аляксандру Лукашэнку як Старшыні Вышэйшага Савета Супольніцтва Расіі і Беларусі і як кіраўніку беларускай дзяржавы, Прэзідэнт, у прыватнасці, сказаў, што ў яго дабавілася работы, паколькі на перыяд свайго лячэння Барыс Ельцын прапанаваў яму больш актыўна заняцца праблематыкай Супольніцтва. Галоўны ж палітычны вынік — вырашэнне шэрага эканамічных праблем. Візіт у расійскую сталіцу, паводле слоў Прэзідэнта, не трэба разглядаць у адным кантэксце з палітычнымі падзеямі, што адбываюцца ў Беларусі. «Калі вы думаеце, што я шукаў падтрымку напярэдадні рэспубліканскага рэферэндуму, то памыляецеся, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — На фоне палітычных падзей у Беларусі і Расіі, якія, на жаль, абысці немагчыма, мы абмяркоўвалі чыста эканамічныя праблемы. Мяне перш за ўсё цікавяць жыццё грамадзян і дабрабыт нашай дзяржавы».

❑❑❑

Гаворачы аб дэмаршы паслоў, які меў месца 14 кастрычніка, Аляксандр Лукашэнка сказаў, што лічыць пэўную дзейнасць дыпламатычных прадстаўніцтваў у суверэннай беларускай дзяржаве несумяшчальнай з іх статусам.

Адказваючы на пытанне аб магчымасці прыпынення вываду ядзернай зброі з беларускай тэрыторыі ў выпадку размяшчэння ля яе граніц натаўскіх узбраенняў, Прэзідэнт заявіў, што Беларусь не зацікаўлена ў ядзерным шантажы сусветнага супольніцтва і што ў бліжэйшы час усе ядзерныя ракеты будуць выведзены з яе тэрыторыі.

Прэзідэнт таксама растлумачыў некаторыя незразумелыя для журналістаў моманты, звязаныя з датай правядзення рэферэндуму і магчымымі рашэннямі Усебеларускага народнага сходу. «Мы не настолькі неразумныя, каб прымаць рашэнні, за якія можам быць бітыя. Сход не можа прыняць нейкіх канчатковых рашэнняў, ён на гэта не мае паўнамоцтваў. Аднак да думкі больш чым 6 тысяч дэлегатаў, выбраных дэмакратычным шляхам, прыслухаецца кожны палітык у нашай дзяржаве. Сход можа рэкамендаваць і Прэзідэнту, і парламенту выйсце з узнікшага становішча і знойдзе спосаб рэалізацыі тых ідэй, якія на ім будуць выпрацаваны. Я, як кіраўнік дзяржавы, прыму да выканання рашэнні гэтага сходу. Яны будуць рэалізоўвацца або праз нарматыўныя акты Прэзідэнта, або заканадаўчыя акты парламента», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ларыса КЛЮЧНІКАВА,
БЕЛТА.

ПАРЛАМЕНЦКІ ДЗЁННІК

ШТО РОБЯЦЬ У ПАРЛАМЕНЦЕ ПРАДСТАЎНІКІ АБЛВЫКАНКОМАЎ?

Вярхоўны Савет Беларусі, цалкам прысвяціўшы сваю работу 16 кастрычніка разгляду эканамічных пытанняў, учора зноў патануў у палітычных спрэчках. Тэндэнцыі да гэтага вызначыліся яшчэ ў традыцыйным раздзеле «Рознае».

Падставай для выступлення Паўла Знаўца стаў факт затрымання ў Салігорску групы шахцёраў, якія збіраліся прыйсці ў Мінск для ўдзелу ў мяркуемым тут адбыцца мітынгу. Тое, што адбылося ў Салігорску, дэпутат кваліфікаваў як грубае парушэнне правоў і свабод грамадзян. Асаблівай увагі заслугоўвае прамова намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета Юрыя Малумава, выступіць з якой ён абяцаў некалькі дзён таму. Такім чынам, сп. Малумаў зазначыў, што моцна занепакоены развіццём падзей у Беларусі ў бліжэйшы час. Гэтая трывога, паводле слоў дэпутата, выклікана тым, што выканаўчая і заканадаўчая ўлады так і не змаглі знайсці кампраміс адносна правядзення ў Беларусі рэферэндуму. Юрый Малумаў нават паспрабаваў даць прагноз падзей 19 кастрычніка. На яго думку, паўторыцца сітуацыя 26 красавіка. Зноў людзі збяруцца на мітынг на плошчу Якуба Коласа, куды заклікаюць распаўсюджваемыя ў Мінску ўлёткі, хаця гарадскія ўлады дазволілі правядзенне акцыі на плошчы Парыжскай Камуны. У гэтых умовах процістаянне паміж удзельнікамі мітынгу і праваахоўнымі органамі можа перарасці ў масавыя беспарадкі з усімі адсюль сумнымі наступствамі. Ён не выключыў, што ў міліцыі могуць здаць нервы, і спаслаўся пры гэтым на свой вопыт, калі яму аднойчы прыйшлося стаяць у ачапленні перад дэманстрацыяй. І хаця першапачаткова ў яго не было ніякага жадання прымяняць у адносінах да людзей сілу, праз пятнаццаць хвілін зносінаў з натоўпам «ужо хацелася біць, біць, біць...» Каб пазбегнуць такога развіцця падзей, Ю. Малумаў прапанаваў сваім калегам яшчэ раз вярнуцца да ініцыятывы Прэзідэнта і прызначыць рэферэндум на 7 лістапада. Выступаючы пасля Малумава, дэпутат Генадзь Цярэня зазначыў, што з'яўляўся аператыўным работнікам і быў сведкам падзей у 1988 і 90-х гадах. Ён абверг тое, нібыта супрацоўнікі міліцыі настроены агрэсіўна супраць дэманстрантаў. А выступленне Малумава ён расцаніў як ультыматум ці пагрозу не толькі дэпутатам Вярхоўнага Савета, але і простым людзям. «Нельга размаўляць мовай ультыматумаў і пагроз. Я хачу нагадаць усім прысутным тут, што існуюць нормы міжнароднага гуманітарнага права, міжнародныя канвенцыі, згодна з якімі зацвярджаецца права чалавека на жыццё, непрымяненне фізічнага насілля...» — сказаў Г. Цярэня. — Я хацеў бы папярэдзіць, што нельга народ правакаваць, нельга ў адносінах да яго прымяняць агрэсіўныя меры, выводзіць на вуліцы браніраваную тэхніку».

Вядома, гутарка, якая пачалася ў «Розным», не магла не пакласці адбітак на далейшы ход работы сесіі. На ранішнім пасяджэнні парламент паспеў разгледзець некалькі прапаноў адносна ратыфікацыі міжнародных пагадненняў, якія падпісала Беларусь. Аднак у самым пачатку дзённага пасяджэння трыбуну заняў дэпутат Бялой, які, выступаючы ад імя васьмідзесяці парламентарыяў, заклікаў Вярхоўны Савет уключыць у парадак дня сесіі і неадкладна разгледзець прапанову наконт пераносу даты рэферэндуму з 24 на 7 лістапада.

Такім чынам, усё дзённае пасяджэнне прайшло ў спрэчках вакол гэтай прапановы і ў выніку закончылася нічым. У прыхільнікаў ідэі пераносу дня плебісцыту быў толькі адзін аргумент: дату патрэбна зацвердзіць для таго, каб Прэзідэнт не парушыў закон, паколькі ён настойвае толькі на 7 лістапада. Затое ў праціўнікаў быў цэлы «букет» контраргументаў. Па-першае, змяніць дату рэферэндуму ўжо нельга без парушэнняў Канстытуцыі, паколькі арт. 74 прадугледжвае трыццацідзённы тэрмін прызначэння даты галасавання. Па-другое, па заключэнню Цэнтрвыбаркома, рэферэндум правесці ў гэты дзень у межах закона і распрацаванага графіка мерапрыемстваў ужо немагчыма фізічна. Па-трэцяе, адсутнічае аргументаванае тлумачэнне прапановы Прэзідэнта па даце, у той час як прапанова парламента аргументаваная. Па-чацвёртае, трэба пэўным чынам адмяняць вынікі папярэдняга галасавання праз кабіны. Па-пятае, на думку многіх дэпутатаў, у сітуацыі існуе адзіны шлях да кампрамісу: адкліканне абодвух праектаў Канстытуцыі і стварэнне пагаджальнай камісіі. Адным словам, калі адна частка дэпутатаў падтрымала Прэзідэнта, то другая пераканаўча адстойвала іншы пункт погляду. Гэта паказала, што ў Вярхоўным Савеце кожны дэпутат ужо канчаткова вызначыўся і ніякія аргументы і контраргументы не пахіснуць гэтай пазіцыі.

Акрамя таго, на сесіі адбыўся прыкры і трывожны інцыдэнт. Генадзь Карпенка паспрабаваў навесці ў зале парадак. Ён звярнуўся да старшынь некаторых аблвыканкомаў, у прыватнасці Мінскага і Брэсцкага, якія знаходзіліся ў зале і «кантралявалі ход галасавання» дэпутатаў з пэўных абласцей, з просьбай захоўваць прыстойнасць і не перашкаджаць рабоце дэпутатаў. А паколькі кіраўнікі аблвыканкомаў не адразу падпарадкаваліся заўвазе намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета, то ў перапалку ўключыўся нават Сямён Шарэцкі, які заявіў, што не будзе працягваць работу сесіі, пакуль «назіральнікі» не пакінуць дэпутацкія сектары.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

СЁННЯ

СОНЦА	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.42	18.08	10.26
Віцебск —	7.34	18.55	10.21
Магілёў —	7.31	18.57	10.26
Гомель —	7.27	17.55	10.28
Гродна —	7.58	18.21	10.23
Брэст —	7.54	18.27	10.33

МЕСЯЦ
Першая квадра 19 кастрычніка

ІМЯНІНЫ
Пр. Харыцыны, Пятра, Аляксія, Іоны, Філіпа, Ермагена.
К. Лукі, Яна.

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца пераменная воблачнасць, у заходніх раёнах пройдуць невялікія дажджы. Тэмпература паветра ў Віцебску — 10—12, Гродне, Мінску, Магілёве — 12—14, Брэсце — 13—15, Гомелі — 14—16 градусаў.

У наступныя двое сутак чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е. 19-га — па большай частцы тэрыторыі, 20-га — месцамі па рэспубліцы пройдуць кароткачасовыя дажджы. Тэмпература ўначы 19-га — 2—7, 20-га — 0—5, удзень — 8—13 градусаў цяпла.

АСНОЎНЫЯ НАПРАМКІ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ НА 1996—2000 ГАДЫ

1. АЦЭНКА САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАЙ СІТУАЦЫІ

На працягу апошніх двух гадоў намаганні кіраўніцтва краіны былі накіраваны на процідзеянне негатыўным працэсам у эканоміцы, выкліканым стратай знешніх сувязей і традыцыйных рынкаў, дэзарганізацыяй кіравання народнай гаспадаркай, што павялічыла неэфектыўнасць матэрыяла- і энергаёмістай вытворчасці.

Рэалізацыя асноўных напрамкаў і мэтавых установак сацыяльна-эканамічнага развіцця, вызначаных Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 30 студзеня 1996 г. № 36, дазволіла забяспечыць запавольванне тэмпаў эканамічнага спаду ў цэлым, зніжэнне інфляцыі, ажыўленне вытворчасці ў асобных галінах эканомікі і рэгіёнах, адносную стабілізацыю курса нацыянальнай валюты.

Так, за восем месяцаў 1996 года аб'ём валавога ўнутранага прадукту склаў 106,4 трлн. рублёў, што на 0,4 працэнта больш за адпаведны перыяд мінулага года, аб'ём прамысловай прадукцыі павялічыўся на 2,8 працэнта. Больш хуткімі тэмпамі развіваліся такія галіны прамысловасці, як лясная і дрэваапрацоўчая (прырост 11,3 працэнта), хімічная і нафтахімічная (прырост 10 працэнтаў). Павысіліся тэмпы жыллёвага будаўніцтва: у дзеянне было ўведзена ў 1,5 раза жылля больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года. Індэкс спажывецкіх цэн знізіўся з 5,6 працэнта ў студзені да 1,3 працэнта ў жніўні, сярэднямесячны індэкс за восем месяцаў 1996 года склаў 2,4 працэнта, у той час як у 1993, 1994, 1995 гадах ён складаў адпаведна 28,8; 28,7 і 10,8 працэнта.

Аднак у поўнай меры пераадолець крызісныя з'явы ў эканоміцы, якія назапасіліся з 1991 года, не ўдалося.

Назіраюцца зніжэнне жыццёвага ўзроўню большай часткі грамадзян, паглыбленне расслаення грамадства па даходах, высокі ўзровень скрытага беспрацоўя. Працягваюцца інвестыцыйны крызіс, зніжэнне рэнтабельнасці выпускаемай прадукцыі, разбурэнне навукова-тэхнічнага патэнцыялу, нарастанне ўзаемных неплацяжоў, зніжэнне цэнавай канкурэнтаздольнасці беларускіх тавараў. Узраслі адмоўнае сальда гандлёвага балансу і знешні доўг рэспублікі.

Пераадоленне крызісных з'яў у эканоміцы патрабуе правядзення мэтанакіраванай эканамічнай палітыкі, ажыццяўлення сістэмы ўзаемаўвязаных мер, накіраваных на макраэканамічную стабілізацыю і стварэнне перадумоў эканамічнага росту, пачынаючы з 1997 года.

2. ПЕРСПЕКТЫЎНАЯ МАДЭЛЬ ЭКАНОМІКІ КРАІНЫ

Стратэгічнай мэтай сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў з'яўляецца павышэнне жыццёвага ўзроўню беларускага народа з паступовым набліжэннем яго дабрабыту да ўзроўню высокаразвітых еўрапейскіх дзяржаў. Гэта мэта можа быць рэалізавана шляхам пабудовы высокаэфектыўнай эканамічнай сістэмы, якая валодала б сучаснымі стымуламі да высокапрадукцыйнай працы, была б успрымальнай да навукова-тэхнічнага працэсу. Разам з тым, гісторыя краіны, традыцыі народа, яго менталітэт з абвостраным пачуццём сацыяльнай справядлівасці патрабуюць надання эканамічнай сістэме моцнай сацыяльнай накіраванасці. Гэтым патрабаванням адпавядае мадэль сацыяльна арыентаванай рыначнай эканомікі, якая спалучае перавагі сучаснай высокаразвітой рыначнай гаспадаркі з забеспячэннем сацыяльнай справядлівасці і эфектыўнай сацыяльнай абароны грамадзян.

Сацыяльная арыентацыя рыначнай эканомікі прадугледжвае адсячэнне ад мадэлі чыстай рыначнай гаспадаркі яе найбольш негатыўных рыс, дазваляе змякчыць такія з'явы, як эксплуатацыя чужой працы, нізкая аплата працы многіх катэгорый работнікаў, беспрацоўе, сацыяльная дыферэнцыяцыя і інш. Яна ажыццяўляецца на аснове Канстытуцыі, усей сістэмы законаў пры актыўнай ролі дэмакратычнай прававой дзяржавы, дакладнага вызначэння яе функцый у рэфарміраванні і развіцці эканомікі.

У працэсе фарміравання новай эканамічнай мадэлі прадугледжваецца:

стварыць прававое забеспячэнне ўсяго комплексу рыначных пераўтварэнняў, асабістых правоў і свабод грамадзян;

ажыццявіць паэтапную лібералізацыю ўсіх формаў эканамічнай дзейнасці, забяспечыць свабоду прадпрымальніцтва;

пераўтварыць сістэму размеркавальных адносінаў, забяспечыць прыярытэтнае імкненне чалавека да прымнажэння асабістага дабрабыту сваёй працай;

стварыць сістэму моцнай сацыяльнай абароны;

ажыццявіць адзіны і роўны падыход да ўсіх формаў уласнасці;

стварыць канкурэнтнае асяроддзе і не дапускаць нядобрасумленнай дзейнасці суб'ектаў гаспадарання на рынку;

усямерна выкарыстоўваць перавагі ўнутрырэспубліканскага падзелу працы, спецыялізацыі і кааперацыі з улікам эканамічных і прыродных магчымасцей рэгіёнаў, стварэння найбольш спрыяльных умоў для жыццядзейнасці насельніцтва па ўсёй тэрыторыі краіны;

садзейнічаць рацыянальнаму міжнароднаму падзелу працы, які забяспечвае найбольш эфектыўнае прасоўванне беларускіх тавараў на сусветны рынак;

максімальна выкарыстоўваць выгаднасць геапалітычнага становішча краіны, развіваць эфектыўную сістэму абслугоўвання міжнародных транспартных артэрый і сувязей;

пераўтварыць сістэму дзяржаўнага рэгулявання сацыяльна-эканамічных працэсаў з пераводам яе на эканамічныя метады і захаваннем прамога кіравання ў тых сферах, дзе рыначная самарэгуляцыя неэфектыўная ці рыначныя крытэрыі прынцыпова непрымальныя;

сфарміраваць моцную фінансавую крэдытна-грашовую сістэму; здольную забяспечыць сацыяльна-эканамічную эфектыўнасць функцыянавання і развіцця народнай гаспадаркі;

стварыць перадумовы паскоранага тэхнічнага развіцця вытворчасці на аснове поўнага выкарыстання ўласнага тэхнічнага патэнцыялу, імпарту высокіх тэхналогій шляхам удасканалення механізма прыцягнення ўнутраных і знешніх інвестыцый у эканоміку краіны;

правесці глыбокую рэструктурызацыю і камерцыялізацыю дзяржаўных прадпрыемстваў (з індывідуальным падыходам да буйных і горадаўтваральных прадпрыемстваў), узмацніць маркетынгавую дзейнасць для эфектыўнага заваявання і ўтрымання рынкаў;

забяспечыць эканамічную бяспеку краіны, зыходзячы з прынцыпу мінімальнай самадастатковасці гаспадарчай сістэмы на перыяд выхаду з крызісу з наступным стварэннем сістэмы абароны нацыянальных эканамічных інтарэсаў.

3. МЭТЫ, ЗАДАЧЫ І ЭТАПЫ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РЭФАРМІРАВАННЯ І РАЗВІЦЦЯ

Дасягненне стратэгічнай мэты прадугледжвае праходжанне шэрага паслядоўных этапаў, якія вызначаюцца стартавымі ўмовамі, дынамікай развіцця эканомікі, пастаўленымі тактычнымі мэтамі і задачамі на сярэднетэрміновы і кароткатэрміновы перыяды.

Да 2000 года прадугледжваецца рэалізаваць два этапы.

Мэта першага этапа — макраэканамічная стабілізацыя і стварэнне ўмоў для аднаўлення эканамічнага росту. На гэтым этапе павінен быць спынены спад вытворчасці, забяспечана зніжэнне інфляцыі да ўмеранага ўзроўню, стабілізаваны курс нацыянальнай валюты. Гэты этап, паводле прагнозных ацэнак, будзе завершаны ў 1997 годзе.

Мэта другога этапа (пасля 1997 года) — аднаўленне эканамічнага росту. Ён будзе характарызавацца ўстойлівым уздымам вытворчасці на аснове эфектыўных з пазіцыі рыначных крытэрыяў сектараў і вытворчасцей эканомікі і стварэння новых кропак росту.

Сітуацыя, якая рэальна склалася ў эканоміцы рэспублікі, вызначае наступныя асноўныя задачы першага этапа:

спыненне тэндэнцыі зніжэння валавога ўнутранага прадукту (ВУП) і ўзроўню жыцця насельніцтва;

стварэнне дзейснага механізма стымулявання прадпрымальніцтва і дзелавой актыўнасці на аснове далейшага развіцця малога і сярэдняга бізнесу, камерцыялізацыі буйных прадпрыемстваў, забеспячэння ўмоў для прыцягнення прыватнага капіталу;

стварэнне дзейснага механізма інвесціравання эканомікі, у першую чаргу, стымулявання высокаэфектыўных інвестыцый;

прадухіленне ўцечкі капіталаў за мяжу;

правядзенне чэкавай, малой прыватызацыі, паскарэнне сярэдняй, актывізацыя рэфарміравання буйных і сярэдніх прадпрыемстваў, фарміраванне рынку нерухомай маёмасці;

умацаванне нацыянальнай валюты і зніжэнне інфляцыі да 1,5 - 0,5 працэнта ў месяц;

зніжэнне бюджэтных расходаў і змяншэнне падатковага прэса;

дасягненне збалансаванасці і забеспячэнне крэдытнай бяспекі краіны па знешняму доўгу шляхам утрымання і заваёўвання новых таварных рынкаў;

абарона і ўмацаванне становішча нацыянальных вытворцаў на ўнутраным і знешнім рынках на аснове мэтазгоднага пратэкцыянізму і стымулявання экспарту;

паляпшэнне фінансавага становішча прадпрыемстваў, пераадоленне крызісу неплацяжоў, стварэнне механізма санацыі і банкруцтваў;

падтрыманне важнейшых сістэм сацыяльнай сферы, прызначаных забяспечыць навукова-тэхнічны і сацыяльны прагрэс нацыі;

умацаванне інстытутаў дзяржаўнай улады, законнасці і правапарадку.

Задачамі другога этапа з'яўляюцца:

стабілізацыя прыросту ВУП на ўзроўні не менш чым 5 працэнтаў у год;

устойлівы рост узроўню жыцця насельніцтва рэспублікі;

актывізацыя працэсу структурнай перабудовы эканомікі на аснове навукаёмістых рэсурсазберагальных тэхналогій;

пашырэнне рынкаў збыту на аснове павышэння якасці і канкурэнтаздольнасці беларускіх тавараў, зніжэння выдаткаў вытворчасці;

рэалізацыя механізмаў трансфармацыі накапленняў у інвестыцыі і максімальна шырокае асваенне інвестыцый і інавацый у прыярытэтных галінах эканомікі.

Названыя мэты і задачы канкрэтызуюцца ў гадавых прагнозах сацыяльна-эканамічнага развіцця.

4. АСНОЎНЫЯ НАПРАМКІ ПЕРАЎТВАРЭННЯЎ У ЭКАНОМІЦЫ

Галоўным напрамкам рэфарміравання і развіцця эканомікі з'яўляюцца інстытуцыянальныя пераўтварэнні, рацыянальнае спалучэнне розных формаў уласнасці, стварэнне рыначнай інфраструктуры, структурная перабудова эканомікі, павышэнне яе навукова-тэхнічнага патэнцыялу.

4.1. СТРУКТУРНАЯ ПЕРАБУДОВА ЭКАНОМІКІ

Структурная палітыка на бліжэйшы і сярэднетэрміновы перыяды павінна забяспечваць усямернае развіццё прыярытэтных галін і вытворчасцей, якія вызначаюць інавацыйны, рэсурсазберагальны, эколагаахоўны і сацыяльна арыентаваны характар эканомікі.

Улічваючы абмежаванасць рэсурсаў і неабходнасць селектыўнага развіцця галін і вытворчасцей, у якасці «прыярытэтных» павінны выступаць экспартны сектар, які забяспечвае эканоміку валютай; рэфарміраваны аграрна-прамысловы комплекс з сумежнымі галінамі, што вырашае праблемы прадуктаў харчавання; комплекс галін, якія забяспечваюць жыллёвае будаўніцтва. На першым этапе рэсурсы будуць накіроўвацца перш за ўсё ў галіны, якія маюць вялікі патэнцыял, з кароткім цыклам вытворчасці і абароту, з хуткай аддачай укладзеных сродкаў. Яны павінны быць на першым этапе аб'ектам мадэрнізацыі вытворчага патэнцыялу з асобым акцэнтам на экспартаарыентаваныя вытворчасці. На другім этапе (з дасягненнем фінансавай стабілізацыі, наладкай механізма трансфармацыі накапленняў у інвестыцыі) аб'ектамі тэхнічнага пераўзбраення павінны быць галіны і вытворчасці з высокімі, навукаёмістымі і рэсурсазберагальнымі тэхналогіямі.

У якасці асноўных мер падтрымкі прыярытэтных напрамкаў вызначаны:

нарошчванне экспартнага патэнцыялу;

дзяржаўная падтрымка навукі, якая фарміруе інавацыйны патэнцыял структурных пераўтварэнняў, пераход да рэсурсазберагальнага тыпу ўзнаўлення;

развіццё навукаёмістых экспартных і імпартазамяшчальных вытворчасцей, нетрадыцыйных працэсаў перапрацоўкі сыравіны, вытворчасць высокапрадукцыйных машын і абсталявання, новых відаў канструкцыйных матэрыялаў, хімічных валокнаў і ніцей, традыцыйных і новых спажывецкіх тавараў галоўным чынам на базе мясцовай сыравіны і г. д.;

усямернае развіццё экспарту паслуг з улікам геапалітычнага фактару;

жыллё;

стварэнне магутнасцей будаўнічага комплексу на сучаснай тэхнічнай базе;

павышэнне долі эфектыўнай будаўнічай прадукцыі рознага прызначэння з мясцовых сыравінных рэсурсаў;

нарошчванне вытворчасці прамысловых тавараў народнага спажывання працяглага карыстання;

харчаванне;

фарміраванне якасна новай сацыяльна-эканамічнай структуры сельскай гаспадаркі, заснаванай на рацыянальным спалучэнні буйных, сярэдніх і дробных вытворчасцей, разнастайнасці формаў уласнасці і гаспадарання;

развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы захоўвання і транспарціроўкі прадукцыі аграпрамысловага комплексу (АПК);

апераджальнае развіццё вытворчасці харчовага збожжа, цукру і алею;

тэхнічнае абнаўленне і рэканструкцыя перапрацоўчых галін АПК;

пераарыентацыя прамысловасці на больш поўнае задавальненне патрэбнасцей АПК.

Для рэалізацыі асноўных напрамкаў структурнай перабудовы эканомікі рэспублікі прадугледжваецца ажыццяўленне сістэмы мераў прававога, арганізацыйнага, эканамічнага, навукова-тэхнічнага і сацыяльнага характару. Падрыхтаваны пералік важнейшых інвестыцыйных праектаў, накіраваных на структурныя пераўтварэнні эканомікі з адпаведнымі паказчыкамі.

Ажыццяўленне намечаных мераў павінна перавесці эканоміку рэспублікі ў новы якасны стан, які характарызуецца больш эфектыўнымі эканамічнымі структурамі, іх набліжэннем да аналагаў эканамічна развітых краін.

4.1.1. ПАВЫШЭННЕ ЭФЕКТЫЎНАСЦІ ФУНКЦЫЯНАВАННЯ ДЗЯРЖАЎНАЙ УЛАСНАСЦІ

Рэфарміраванне эканомікі, рэструктурызацыя адносінаў уласнасці (перавод адной яе формы ў іншую) не з'яўляецца аднаразовым актам. Таму буйны (хоць ён і паступова змяншаецца) дзяржаўны сектар у эканоміцы краіны будзе існаваць многія гады. У любым выпадку ў дзяржаўнай уласнасці застануцца прадпрыемствы і вытворчасці, што задавальняюць тыя грамадскія патрэбнасці, якія не пад сілу чыста рыначным механізмам (буйныя перспектыўныя структурныя зрухі, што патрабуюць канцэнтрацыі вялікіх капіталаў і агульнанацыянальнай каардынацыі). У сувязі з гэтым жыццёва важнай праблемай з'яўляецца забеспячэнне эфектыўнага функцыянавання дзяржаўных прадпрыемстваў. Яно ўключае такія ключавыя напрамкі, як:

рэфарміраванне дзяржаўных прадпрыемстваў (прававое раздзяленне іх на казённыя, камерцыялізаваныя і прыватныя);

перабудова ўнутранай структуры прадпрыемстваў з узмацненнем функцый менеджменту, маркетынгу і г. д. для адаптацыі да рыначнага асяроддзя, якое развіваецца;

тэхналагічнае абнаўленне прадпрыемстваў, пераход на высокія навукаёмістыя тэхналогіі.

Казённыя прадпрыемствы знаходзяцца пад прамым дзяржаўным кіраваннем. Дзейнасць камерцыялізаваных (з кантрольным пакетам акцый у дзяржавы) прадпрыемстваў рэгулюецца па параметрах эфектыўнасці ва ўмовах рынку.

Прадпрыемствы, якія перайшлі ў прыватны сектар, працуюць у рыначным асяроддзі (у выпадку працяглай неэфектыўнай работы статус прыватных прадпрыемстваў можа быць перагледжаны).

Прадугледжваецца стварэнне ў 1997 годзе дакладнай сістэмы кіравання дзяржаўнымі прадпрыемствамі з вызначэннем статусу казённых прадпрыемстваў і іх пераліку, а таксама дапрацоўка нарматыўных дакументаў па карэкціроўцы механізма іх гаспадарання з мэтай надання ўстойлівасці ў рабоце.

Рэзервам павышэння эфектыўнасці дзяржаўнага прадпрыемства з'яўляюцца забеспячэнне працоўнай і вытворчай дысцыпліны, устанаўленне адміністрацыйнай і эканамічнай адказнасці за вынікі работы.

4.1.2. РАЗДЗЯРЖАЎЛЕННЕ І ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ

Важным звяном эканамічнай рэформы з'яўляюцца раздзяржаўленне і прыватызацыя (рэспубліканскай і камунальнай) дзяржаўнай уласнасці.

Раздзяржаўленне (акцыяніраванне і камерцыялізацыя) у шырокім сэнсе накіравана на аддзяленне функцый кіравання ад функцый валодання. У вузкім сэнсе раздзяржаўленне — стварэнне адкрытых акцыянерных таварыстваў або іншых формаў акцыяніравання на базе дзяржаўнай маёмасці — выкарыстоўваецца пераважна для рэфарміравання буйных дзяржаўных прадпрыемстваў у пераходны перыяд.

Галоўная мэта прыватызацыі заключаецца не ў фармальным пераразмеркаванні ўласнасці, а ў павышэнні эфектыўнасці вытворчасці і стварэнні канкурэнтнага асяроддзя, актывізацыі інвестыцыйнай і інавацыйнай дзейнасці, уключаючы прыцягненне замежных інвестыцый. Таму механізм яе павінен прадугледжваць не проста выкуп дзяржаўнай маёмасці, а перш за ўсё ўкладанне сродкаў у гэту маёмасць у мэтах мадэрнізацыі вытворчасці і стварэння рабочых месцаў. Усё гэта азначае, што прыватызацыю трэба ажыццяўляць праз адкрытыя конкурсы або аўкцыёны біз-

(Працяг на 2-й стар.)

АСНОЎНЫЯ НАПРАМКІ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ НА 1996—2000 ГАДЫ

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.)

нес-планаў любых інвестараў, якія гарантуюць фінансавыя ін'екцыі, неабходныя для ўздыму вытворчасці, павелічэння на гэтай аснове даходаў бюджэту і насельніцтва.

У мэтах актывізацыі інстытуцыянальных пераўтварэнняў і ўпарадкавання працэсу прыватызацыі прадугледжваецца:

завяршыць прыватызацыю малых прадпрыемстваў шляхам прадастаўлення магчымасці выкупу арандуемай маёмасці, памяшканняў і зямельных участкаў, а таксама на аснове расшырэння крэдытавання пад залог нерухомай маёмасці;

актывізаваць працэс раздзяржаўлення буйных прадпрыемстваў як пераходны этап да іх прыватызацыі. Перайсці да актыўнага ажыццяўлення рэструктурызацыі і санацыі буйных і сярэдніх прадпрыемстваў;

увесці інстытут банкруцтва, прымяняць спецыяльныя прыватызацыйныя працэдуры да прадпрыемстваў-банкрутаў: продаж прадпрыемстваў-даўжнікоў і фактычную ліквідацыю асобных безнадзейна неэфектыўных прадпрыемстваў;

стварыць умовы для больш актыўнага ўдзелу замежных інвестараў і капіталу ў прыватызацыі, у тым ліку шляхам фарміравання сістэмы інфармацыйнага абслугоўвання інвестараў (кансалтынгавыя паслугі, фондавыя біржы, інвестыцыйныя кампаніі).

Аб'ектамі першачарговай прыватызацыі з'яўляюцца:

установы сфер гандлю, паслуг, малыя і значная частка сярэдніх прадпрыемстваў прамысловасці і аграпрамысловага комплексу;

прадпрыемствы лёгкай і харчовай прамысловасці;

прадпрыемствы аўтатранспарту (за выключэннем прадпрыемстваў пасажырскага аўтатранспарту);

прадпрыемствы дрэваапрацоўчай прамысловасці;

прадпрыемствы і арганізацыі будаўніцтва і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў;

прадпрыемствы, якія ажыццяўляюць перапрацоўку сельскагаспадарчай прадукцыі, абслугоўваюць сельскагаспадарчую вытворчасць і выпускаюць прадукцыю вытворча-тэхнічнага прызначэння для забеспячэння ўказанай перапрацоўкі;

аб'екты незавершанага будаўніцтва, у першую чаргу закансерваваныя;

дзяржаўная маёмасць, здадзеная ў арэнду.

Прыватызацыя суб'ектаў гаспадарання будзе ажыццяўляцца са згоды працоўнага калектыву. Права вырашальнага голасу ў пытаннях занятасці і іншых сацыяльных пытаннях жыцця прадпрыемства захоўваецца ў поўным аб'ёме за яго працоўным калектывам.

Зацікаўленасць кіраўнікоў і спецыялістаў у эфектыўным функцыянаванні прадпрыемстваў прадугледжана забяспечыць шляхам выдзялення ім пэўнай долі акцый у маёмасці кіруемых імі суб'ектаў гаспадарання з правам атрымання часткі дывідэндаў па гэтых акцыях і прадастаўленнем у далейшым магчымасці іх ільготнага выкупу. Адначасова будзе ўведзены ў дзеянне механізм адказнасці ўказаных кіраўнікоў за асноўныя вынікі работы прадпрыемстваў.

4.1.3. ФІНАНСАВАЕ АЗДАРАЎЛЕННЕ СУБ'ЕКТАЎ ГАСПАДАРАННЯ

Фінансавае аздараўленне (санацыю) намячаецца ажыццяўляць пачынаючы з найбольш жыццяздольных буйных прадпрыемстваў. Галоўная мэта гэтай акцыі — паляпшэнне фінансавага становішча прадпрыемстваў, пераадоленне крызісу неплацяжоў і дэфіцыту абаротных сродкаў.

У першую чаргу будзе праводзіцца фінансавая рэструктурызацыя прадпрыемстваў, якая можа спалучацца з іншымі яе відамі (арганізацыйнай, тэхналагічнай, кадравай, маркетынгавай і да т. п.). З гэтай мэтай будзе праведзены комплексны аналіз запазычанасці суб'ектаў гаспадарання бюджэту, банкам і іншым крэдыторам з выдзяленнем пратэрмінаваных і безнадзейных даўгоў. Фінансавая рэструктурызацыя прадугледжвае перш за ўсё камерцыялізацыю пратэрмінаванай запазычанасці суб'екта гаспадарання (продаж даўгоў, іх абмен на акцыі даўжнікоў і на дзяржаўныя каштоўныя паперы, паступовае пагашэнне часткі запазычанасці або адтэрміноўка яе выплаты). Са згоды прадпрыемстваў і па меры магчымасцей мясцовых бюджэтаў план фінансавага аздараўлення прадпрыемства можа прадугледжваць таксама паэтапную перадачу або продаж сацыяльных аб'ектаў мясцовым органам улады. Прыцягненне прамых інвестыцый дасць магчымасць не толькі палепшыць фінансавы стан суб'ектаў гаспадарання і скараціць неплацяжы, але і абнавіць абсталяванне, тэхналогіі, выйсці на міжнародныя рынкі.

Адной з формаў аздараўлення эканомікі з'яўляецца банкруцтва суб'ектаў гаспадарання, гэта значыць поўная змена ўласніка прадпрыемства-банкрута. Аднак ва ўмовах цяжкага эканамічнага крызісу, асабліва ў перыяд пераходу да рынку, адзін толькі факт неплацежаздольнасці не можа служыць дастатковай падставай для прызнання прадпрыемства банкрутам. Толькі ў тым выпадку, калі ўсе мерапрыемствы па фінансаваму аздараўленню не далі станоўчага эфекту, ажыццяўленне працэдуры банкруцтва становіцца эканамічна неабходным.

У якасці варыянта санацыі магчыма таксама разбуйненне прадпрыемства з далейшай перадачай новаўтвораных прадпрыемстваў у траставае кіраванне або арэнду.

Пры гэтым мерапрыемствы па выхаду прадпрыемства з крызісу могуць быць як абароннымі (скарачэнне расходаў, ліквідацыя структурных падраздзяленняў, скарачэнне персаналу, умацаванне дысцыпліны, скарачэнне вытворчасці і збыту прадукцыі), так і наступальнымі (актыўныя маркетынгавыя даследаванні, нізкія цэны на прадукцыю, мабілізацыя ўнутраных рэзерваў, мадэрнізацыя, рэканструкцыя і тэхнічнае пераўзбраенне вытворчасцей, удасканаленне кіравання).

Правядзенне фінансавага аздараўлення прадпрыемстваў дазволіць:

на дзяржаўным узроўні выявіць патэнцыяльна жыццяздольныя да выпуску канкурэнтаздольнай прадукцыі прадпрыемствы, групы прадпрыемстваў, галіны і вытворчасці і выпрацаваць меры іх дзяржаўнай падтрымкі або раздзяржаўлення і прыватызацыі;

на ўзроўні суб'ектаў гаспадарання вызначыць аптымальны аб'ём вытворчасці; распрацаваць праграмы вытворчасці і збыту прадукцыі, арыентаваныя на рэальны попыт спажыўцоў; спыніць выпуск прадуцыі, якая не карыстаецца плацежаздольным попытам, і нерэнтабельнай прадукцыі; мабілізаваць унутраныя рэсурсы за кошт продажу невыкарыстоўваемых асноўных вытворчых фондаў, таварна-матэрыяльных каштоўнасцей, зніжэння сабекошту прадукцыі і скарачэння іншых расходаў, звязаных з арганізацыяй выпуску прадукцыі; дабіцца фінансавай устойлівасці ў выніку зніжэння (ліквідацыі) неплацяжоў; аднавіць абаротныя сродкі.

Ліквідацыю ўсіх відаў пратэрмінавай запазычанасці, а самае галоўнае — прадухіленне яе ўзнікнення ў будучыні, немагчыма ажыццявіць без умацавання фінансавай дысцыпліны. Гэта запатрабуе распрацоўкі і рэалізацыі шэрага мераў па ўзмацненню фінансавай адказнасці за неплацяжы, ухіленне ад выплаты падаткаў і несвоечасовае вяртанне атрыманых крэдытаў, а таксама ўвядзення матэрыяльнай і адміністрацыйнай адказнасці службовых асоб прадпрыемстваў за парушэнне плацежнай дысцыпліны.

Стануць больш жорсткімі патрабаванні да банкаўскай сістэмы па паскарэнню разлікаў і праходжанню плацяжоў, развіцця і тэхнічнага пераасначэння ўсёй плацежнай сістэмы. Адным з метадаў пераадолення крызісу неплацяжоў стане пашырэнне вэксальнага абарачэння з распаўсюджаннем адказнасці на ўласнасць даўжніка.

Вырашэнне праблемы знешніх неплацяжоў у рамках СНД прадугледжваецца ажыццявіць пры дапамозе стварэння адзінага плацежнага саюза.

4.2. ПРАВЯДЗЕННЕ ЗЯМЕЛЬНАЙ РЭФОРМЫ

Фарміраванне сучаснай рыначнай эканомікі патрабуе стварэння канкурэнтных рынкаў зямлі і нерухомай маёмасці. У гэтых мэтах неабходна:

у найкарацейшыя тэрміны ў заканадаўчым парадку вырашыць праблему размежавання правоў уласнасці на зямлю і паўнамоцтваў розных органаў дзяржаўнай улады і кіравання па рэгуляванню землекарыстання, вызначыць парадак раздзялення зямель на грамадска неабходныя і прызначаныя для камерцыйнага выкарыстання;

прадаставіць права набываць ва ўласнасць зямельныя ўчасткі пры прыватызацыі аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці або пры ажыццяўленні інвестыцыйных праектаў. Пры гэтым трэба распрацаваць парадак выкупу зямельных участкаў;

пашырыць права прыватнай уласнасці на зямлю для замежных юрыдычных і фізічных асоб, якія інвесціруюць свае сродкі ў беларускую эканоміку;

арганізаваць продаж невыкарыстоўваемых зямельных участкаў і іншых аб'ектаў нерухомай маёмасці на адкрытых аўкцыёнах і конкурсах.

У мэтах прадухілення стыхійнасці на пачатковым этапе ажыццяўлення рэформы ў галіне нерухомай маёмасці дзяржава, перадаючы ўласніку правы валодання і карыстання, пакідае за сабой частку распарадчых правоў, у першую чаргу забеспячэнне аховы зямель, планаванне іх выкарыстання і забудовы, адпаведны кантроль і г. д.

Для заканадаўчага замацавання рэформы ў сферы нерухомай маёмасці неабходна распрацаваць пакет заканадаўча-нарматыўных дакументаў, якія рэгламентавалі б парадак правядзення аперацый на рынку зямлі і нерухомай маёмасці, і вынесці на ўсенародны рэферэндум пытанне аб прыватнай уласнасці на зямлю і яе куплі-продажы.

4.3. РАЗВІЦЦЁ ПРАДПРЫМАЛЬНІЦТВА, МАЛОГА І СЯРЭДНЯГА БІЗНЕСУ

Важным напрамкам эканамічнай рэформы на бліжэйшую перспектыву з'яўляецца развіццё розных формаў свабоднага прадпрымальніцтва і стварэнне матэрыяльных і нарматыўна-прававых асноў прадпрымальніцкай дзейнасці.

Для падтрымкі прадпрымальніцтва, малога і сярэдняга бізнесу прадугледжваецца ажыццявіць наступныя меры:

распрацаваць і прыняць нарматыўна-заканадаўчыя акты, якія вызначалі б прававы статус суб'ектаў малога і сярэдняга бізнесу, іх крытэрыяльныя прыметы, працэдуру ўтварэння і рэгістрацыі, асноўныя правы і адказнасць;

увесці спрошчанае падаткаабкладанне для малога і сярэдняга бізнесу ў сферы вытворчасці і інавацый;

садзейнічаць развіццю інфраструктуры для абслугоўвання і падтрымкі прадпрымальніцкіх структур на рэспубліканскім і мясцовым узроўнях, аказваць ім кансалтынгавую, пратэкцыянісцкую і матэрыяльную дапамогу;

расшырыць і ўдасканальваць сістэму падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі кадраў для прадпрымальніцкіх структур (менеджэраў, спецыялістаў па маркетынгу і г. д.);

аказваць больш шырокую дзяржаўную падтрымку фондам, якія садзейнічаюць развіццю прадпрымальніцтва;

павысіць эфектыўнасць дзяржаўнай абароны прадпрымальніцкіх структур ад злачынных замахаў з боку крымінальных элементаў і незаконных дзеянняў службовых асоб;

стварыць механізм зацікаўленасці мясцовых органаў улады ў развіцці малога і сярэдняга бізнесу;

арганізаваць уласны Банк развіцця малых прадпрыемстваў;

прадастаўляць на конкурснай аснове дзяржаўныя і мясцовыя заказы, часткова забяспечваць дэфіцытнай сыравінай і матэрыяламі;

распрацоўваць і рэалізоўваць праграмы дзяржаўнай падтрымкі малога прадпрымальніцтва.

4.4. РАЗВІЦЦЁ РЫНАЧНАЙ ІНФРАСТРУКТУРЫ

Важнейшым напрамкам інстытуцыянальных пераўтварэнняў з'яўляецца стварэнне разам з базавымі рыначнымі інстытутамі (уласнікі сродкаў вытворчасці, камерцыйныя структуры, уключаючы прадпрымальнікаў і малы бізнес) развітога рыначнага асяроддзя, якое забяспечвала б узаемадзеянне ўсіх суб'ектаў гаспадарання, функцыянаванне асноўных рынкаў ва ўмовах канкурэнцыі і антыманапольнага рэгулявання.

Развіццё прадпрымальніцтва, лібералізацыя цэн і знешняга гандлю стварылі пэўныя перадумовы для развіцця канкурэнцыі. Аднак рэалізацыя гэтых перадумоў не заўсёды вядзе да прыметных зрухаў у фарміраванні канкурэнтнага асяроддзя з-за шэрага процідзейных тэндэнцый. Да іх ліку адносіцца імкненне многіх суб'ектаў гаспадарання, органаў кіравання да захавання манапалізму.

У сувязі з гэтым стратэгічным напрамкам дзейнасці ў галіне антыманапольнай палітыкі з'яўляецца фарміраванне паўнацэннага канкурэнтнага асяроддзя, арыентаванага перш за ўсё на якасныя бакі функцыянавання эканомікі.

Прадугледжваецца рэалізаваць у 1996-1997 гадах наступныя асноўныя напрамкі антыманапольнай палітыкі:

удасканаленне механізма антыманапольнага рэгулявання і кантролю дзейнасці манаполій на аснове дыферэнцыраванага падыходу, зыходзячы з іх ролі ў народнай гаспадарцы, фінансавага стану, паводзінаў на рынку, экспартнага патэнцыялу; увядзенне асобага рэжыму рэгулявання для натуральных манаполій, суб'ектаў гаспадарання высокатэхналагічных галін і вертыкальна інтэграваных структур;

процідзеянне стварэнню новых манапольных утварэнняў праз экспертызу праектаў стварэння розных аб'яднанняў (канцэрнаў, холдынгаў, фінансава-прамысловых груп і інш.);

дэманапалізацыя дзейнасці суб'ектаў гаспадарання-манапалістаў, у тым ліку ў працэсе прыватызацыі (з улікам эканамічнай мэтазгоднасці, арганізацыйна-тэхналагічных магчымасцей разбуйнення, галіновых асаблівасцей), і фарміраванне ўнутрыгаліновай канкурэнцыі праз разбуйненне манапольных структур (дзяржаўных канцэрнаў, іншых аб'яднанняў прадпрыемстваў);

стварэнне спрыяльных умоў для пранікнення на манапалізаваныя рынкі новых вытворцаў, у тым ліку замежных, праз устараненне арганізацыйных і эканамічных (падатковых, мытных і інш.) бар'ераў уваходжання ў рынак, прадастаўленне крэдытных і падатковых ільгот.

Рэалізацыя гэтых напрамкаў патрабуе завяршэння фарміравання да канца 1997 года прававой базы антыманапольнага кантролю і рэгулявання, барацьбы з нядобрасумленнай канкурэнцыяй. Гэта запатрабуе распрацоўкі законапраектаў аб спыненні нядобрасумленнай дзейнасці, рэкламе, унясення змяненняў і дапаўненняў у законы Рэспублікі Беларусь аб процідзеянні манапалістычнай дзейнасці і развіцці канкурэнцыі, абароне правоў спажыўцоў і падрыхтоўкі адпаведных нарматыўна-метадычных дакументаў.

На працягу 1996-1997 гадоў будзе прадоўжана работа па антыманапольнаму рэгуляванню асноўных сегментаў фінансавага рынку (каштоўных папер, банкаўскіх і страхавых паслуг) праз кантроль за рухам акцыянернага капіталу, за стварэннем фінансавых інстытутаў нябанкаўскай сістэмы і інш. Асаблівую ўвагу пры гэтым неабходна сканцэнтраваць на ўдасканаленні практыкі выяўлення і спынення манапольных пагадненняў, арганізацыі кантролю за працэсам канцэнтрацыі банкаўскага капіталу праз зліццё і паглынанні.

Плануецца фарміраванне асобай прававой базы для рэгулявання дзейнасці натуральных манаполій (паліўна-энергетычны комплекс, сувязь, камунальная гаспадарка, транспарт). Механізм іх рэгулявання будзе скаардынаваны з рэструктурызацыяй суб'ектаў гаспадарання ў гэтых галінах.

На працягу 1998—2000 гадоў дзейнасць антыманапольных органаў будзе сканцэнтравана галоўным чынам на развіцці канкурэнтнага асяроддзя, далейшым удасканаленні антыманапольнага заканадаўства. Трэба будзе распрацаваць і ўвесці ў дзеянне арганізацыйны механізм прымянення антыдэмпінгавых санкцый.

Стварэнне цывілізаваных рыначных адносін прадугледжвае развіццё сістэмы ўзаемазвязаных рынкаў: працы, тавараў, фінансаў і інш.

Рынак працы. Чакаюцца больш высокія тэмпы вызвалення работнікаў і павелічэнне колькасці тых, хто ўпершыню шукае работу. Эканамічная сітуацыя патрабуе кадравай рэструктурызацыі прадпрыемстваў, паэтапнага пераводу скрытага беспрацоўя ў адкрытае. Гэта дасць магчымасць, з аднаго боку, зменшыць неэфектыўныя расходы прадпрыемстваў, павысіць даходы і адказнасць працуючых, з другога, прымусіць іх больш настойліва шукаць новыя месцы прыкладання працы.

Трэба адмовіцца ад прымянення толькі пасіўнага варыянта палітыкі занятасці (удасканалення асноўных напрамкаў прафесіянальнай падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі кадраў) і пераарыентаваць яе на матываванне суб'ектаў гаспадарання па стварэнню новых рабочых месцаў.

Ва ўмовах крайняй абмежаванасці інвестыцый для стварэння новых рабочых месцаў прадугледжана забяспечыць ільготныя ўмовы для развіцця малога і сярэдняга бізнесу, самастойнай занятасці насельніцтва, аднаўлення і развіцця народных промыслаў і паслуг насельніцтву, стварыць адзіны рынак працы.

Намячаецца ўзмацненне мераў па сацыяльнай абароне беспрацоўных, у прыватнасці, упарадкаванне вылічэння і выплат дапамог па беспрацоўю, узмацненне гарантый занятасці для асоб з абмежаванай працаздольнасцю, паляпшэнне інфармацыйнага забеспячэння насельніцтва і работадаўцаў па пытаннях занятасці.

Моладзі гарантуецца права першага рабочага месца.

Таварныя рынкі. Важнейшым напрамкам станаўлення рыначнай эканомікі з'яўляецца фарміраванне і развіццё таварных рынкаў, уключаючы ўдасканаленне сістэмы ўзаемаадносінаў суб'ектаў гаспадарання (вытворцаў, пасрэднікаў, спажыўцоў), а таксама інфраструктуры (складская сетка, транспарт, сувязь, інфармацыя).

У сувязі з гэтым неабходна забяспечыць:

утрыманне дасягнутага ўзроўню насычанасці рынку і дыферэнцыяцыю таварнага прапанавання, якое задавальняла б патрэбнасці розных кантынгентаў спажыўцоў;

пераадоленне рэзкіх адрозненняў паміж рэгіянальнымі рынкамі ў структуры і камфортнасці продажаў;

развіццё інстытутаў абароны правоў спажыўца, удасканаленне механізма сертыфікацыі і стандартызацыі тавараў і паслуг і абароны айчыннага рынку ад нядобраякаснага імпарту.

У сувязі з гэтым важнай задачай становіцца рэгуляванне таварных рынкаў за кошт:

развіцця рэспубліканскай сістэмы кан'юнктурных даследаванняў, збору і распаўсюджвання камерцыйнай інфармацыі, якая забяспечвала б таваравытворцаў і гандаль неабходнымі аналітычнымі і прагнознымі данымі аб стане таварных рынкаў;

развіцця таваравытворчай сеткі, гандлёвых дамоў, дыстрыб'ютарскіх і дылерскіх службаў;

фарміравання сучасна аснашчанага і арганізаванага аптовага звяна;

забеспячэння на рынку тавараў і паслуг нармальнага канкурэнтнага асяроддзя, у тым ліку шляхам дэманапалізацыі таргоў;

зніжэння агульнага ўзроўню выдаткаў і цэн у працэсе тавараабароту;

удасканалення работы гандлёвых прадстаўніцтваў рэспублікі за мяжой у напрамку збору і перадачы інфармацыі аб стане знешніх рынкаў (ёмістасці, попыце, цэнах, спажывецкіх уласцівасцях прадукцыі, умовах рэалізацыі), а таксама аказання дапамогі па прасоўванню айчынных тавараў на замежныя рынкі.

Фінансавы рынак. Многія праблемы развіцця рэальнага сектара эканомікі абумоўлены слабым развіццём фінансавых механізмаў, якія забяспечваюць яго нармальнае ўзнаўленне.

Фінансавыя ўстановы функцыянуюць у асноўным для рэалізацыі ўласных мэтаў, мала зацікаўлены ва ўкараненні найбольш эфектыўных фінансавых аперацый для суб'ектаў гаспадарання. Таму галоўнай мэтай з'яўляецца пераарыентацыя фінансавай сістэмы краіны на забеспячэнне эфектыўнага развіцця вытворчасці тавараў і паслуг.

У краіне практычна сфарміраваны першасны рынак каштоўных папер. Аднак неабходна паступовае расшырэнне выпуску прадпрыемствамі і рэгіёнамі аблігацыйных пазык, якія з'яўляюцца больш танным відам прыцягнення рэсурсаў у параўнанні з банкаўскімі крэдытамі. Патрабуецца расшырыць другасны рынак каштоўных папер, які адкрывае доступ на міжнародныя рынкі капіталу.

Развіццё рынку каштоўных папер у прагназіруемым перыядзе павінна ажыццяўляцца па наступных напрамках: фарміраванне інстытуцыянальнага механізма і эфектыўнай інфраструктуры рынку каштоўных папер, распрацоўка і ўдасканаленне заканадаўства, стварэнне сістэмы рэгулявання рынку каштоўных папер, вызначэнне яго прыярытэтных напрамкаў і ўмоў эмісіі, размяшчэнне і другаснае абарачэнне дзяржаўных каштоўных папер і муніцыпальных пазык, укараненне іпатэчнага крэдытавання і вэксальнага абарачэння.

У мэтах упарадкавання дзейнасці нябанкаўскіх пасрэднікаў мэтазгодна распрацаваць і прыняць закон, які б рэгуляваў дзейнасць нябанкаўскіх фінансавых устаноў; рэалізаваць механізм, які б забяспечваў добрасумленнасць рэкламы пры прыцягненні сродкаў насельніцтва; увесці абавязковае страхаванне ўкладаў інвестараў; удасканальваць сістэму ліцэнзавання і нагляду за дзейнасцю фінансавых пасрэднікаў. Стварыць умовы для развіцця інфраструктуры страхавога рынку.

Лізінг. Асаблівая ўвага будзе ўдзелена развіццю лізінгу — перспектыўнага віду прадпрымальніцкай дзейнасці, накіраванай на інвесціраванне часова свабодных або прыцягнутых фінансавых сродкаў у маёмасць, якія перадаюцца па дагавору фізічным або юрыдычным асобам на пэўны тэрмін за пэўную плату.

Развіццё лізінгу ва ўмовах недахвату фінансавых рэсурсаў у вытворцаў садзейнічае павышэнню эфектыўнасці прадпрымальніцкай дзейнасці ў сферах таварнай вытворчасці і паслуг насельніцтву, актывізацыі ў цэлым інвестыцыйнага працэсу.

У бліжэйшы час будуць падрыхтаваны прапановы:

аб прыкладным дагаворы на правядзенне лізінгавых аперацый, методыцы разліку плацяжоў па аперацыях лізінгу;

аб парадку падаткаабкладання лізінгадаўцаў, крэдытных устаноў, лізінгаатрымальнікаў, а таксама аб парадку спагнання мытных пошлін;

аб выкарыстанні лізінгавых аперацый пры рэалізацыі заданняў абароннага заказу і стварэнне цэнтра па развіццю лізінгу ў абаронных галінах;

аб распрацоўцы комплексу мераў па тэхнічнаму забеспячэнню і дзяржаўнай падтрымцы лізінгавых кампаній, якая ўключае стварэнне фонду садзейнічання развіццю лізінгу;

аб парадку і органе рэгулявання лізінгавай дзейнасці (выдачы ліцэнзій).

5. РАЗВІЦЦЁ НАВУКІ І ІНАВАЦЫЙНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Структурная перабудова эканомікі, арыентаваная на выкарыстанне інтэлектуальных рэсурсаў і развіццё высокатэхналагічных вытворчасцей, прадугледжвае стварэнне ўмоў для бесперапыннага ўдасканалення тэхналогій і прадукцыі шляхам інавацый (новаўвядзенняў), заснаваных на навейшых навуковых ведах.

Дзяржаўная інавацыйная палітыка павінна аб'ядноўваць агульнымі задачамі навуку, тэхніку, вытворчасць, спажыванне, фінансавую сістэму, адукацыю і будзе будавацца на прынцыпах прызнання мадэлі інавацыйнага развіцця эканомікі рэспублікі ў якасці прыярытэтнай; эфектыўнага развіцця і выкарыстання ўласнага навукова-тэхнічнага патэнцыялу і яго рэфарміравання ў адпаведнасці з мэтамі эканамічнай палітыкі; стварэння аднолькавых стымулаў інавацыйнай дзейнасці для ўсіх суб'ектаў гаспадарання, незалежна ад формаў уласнасці; арыентацыі інавацыйнай дзейнасці на сацыяльна-эканамічныя прыярытэты, на эфектыўныя змяненні структуры вытворчага патэнцыялу ў мэтах пашырэння экспарту прадукцыі апрацоўчай прамысловасці, максімальнага задавальнення патрэбнасцей унутранага рынку, замяшчэння імпартуемых тавараў.

Запатрабуюцца экспертыза і перагляд дзеючага і фарміраванне новага заканадаўства з пункту гледжання адпаведнасці яго мэтам інавацыйнай палітыкі, стварэння эканоміка-прававых умоў і эканамічных механізмаў, што забяспечваюць ператварэнне інавацый у істотны фактар сацыяльна-эканамічнага развіцця.

Неадкладныя меры па падтрыманню навукова-тэхнічнай і інавацыйнай дзейнасці як асновы мадэрнізацыі рэальнага сектара эканомікі заключаюцца ў адшуканні крыніц яе фінансавання, перш за ўсё шляхам ільготнага падаткаабкладання сродкаў, што накіроўваюцца на навукова-даследчыя і доследна-канструктарскія работы (НДДКР) і інавацыі, ільготнага доўгатэрміновага крэдытавання распрацоўшчыкаў і спажыўцоў навукова-тэхнічнай прадукцыі, павелічэння бюджэтных асігнаванняў, стварэння розных фондаў для фінансавання НДДКР, фарміравання інфраструктуры новаўвядзенняў.

Развіццё навукі будзе падпарадкавана вырашэнню канкрэтных праблем эканомікі, экалогіі, сацыяльнай сферы і культуры і накіравана на:

навуковае забеспячэнне развіцця прадукцыйных сіл рэспублікі;

захаванне і ўмацаванне інтэлектуальнага патэнцыялу грамадства як важнейшай асновы нацыянальнай культуры і высокага ўзроўню адукацыі;

вырашэнне сацыяльных задач развіцця, паляпшэнне экалагічнай абстаноўкі, далейшае забеспячэнне бяспекі асобы, грамадства і дзяржавы.

Рэфарміраванне навукова-тэхнічнай сферы дзейнасці павінна адпавядаць наступным прынцыпам:

прывядзення арганізацыйнай структуры навукова-тэхнічнага комплексу, сістэмы арганізацыі і фінансавання даследаванняў і распрацовак у адпаведнасць з новымі эканамічнымі ўмовамі;

збліжэння навукі і тэхналогій, калі выбар напрамкаў даследаванняў залежыць ад попыту на канкрэтную навукова-тэхнічную прадукцыю ў рэспубіцы і на сусветным рынку;

павышэння эфектыўнасці ўзаемадзеяння ў рамках інавацыйнага цыкла ўсіх сектараў навукі — ад акадэмічнага да заводскага;

адкрытасці да шырокага міжнароднага навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва, перадачы тэхналогій на ўзаемавыгаднай аснове.

Трансфармацыя навукова-тэхнічнага комплексу будзе ажыццяўляцца з удзелам дзяржавы на аснове ініцыятывы навукова-тэхнічнай грамадскасці і работнікаў вытворчасці, што істотна павысіць верагоднасць яе станоўчых вынікаў.

Пры гэтым сістэма дзяржаўнага кіравання развіццём навукі і інавацыйнай дзейнасці павінна забяспечыць:

стварэнне новай нарматыўна-прававой базы, якая адпавядае мэтам інавацыйнай палітыкі;

мабілізацыю фінансавых рэсурсаў для правядзення НДДКР, а таксама ажыццяўлення наступных этапаў інавацыйнага цыкла;

фарміраванне інфраструктуры новаўвядзенняў, якая садзейнічае прасоўванню інавацый на рынак.

Рэалізацыя дзяржаўнай палітыкі ў галіне развіцця навукі і інавацый будзе будавацца на аснове канкрэтных практычных мерапрыемстваў, якія будуць выконвацца ў рамках адобранай урадам Праграмы развіцця навукова-інавацыйнай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь, а таксама з дапамогай рэспубліканскіх навукова-тэхнічных праграм і інавацыйных праектаў у прыярытэтных напрамках навукова-тэхнічнай дзейнасці.

6. ІНВЕСТЫЦЫЙНАЯ ПАЛІТЫКА

Стварэнне ўмоў для актывізацыі інвестыцыйнай дзейнасці з'яўляецца галоўнай перадумовай пераадолення крызісу і ажыццяўлення структурнай перабудовы эканомікі.

Важнай умовай інтэнсіфікацыі інвестыцыйных працэсаў у Беларусі з'яўляецца абсалютнае павелічэнне ўнутраных зберажэнняў і апярэджванне тэмпаў іх росту над тэмпамі росту бягучага спажывання.

Рост долі накаплення ў ВУП і рэальнае павелічэнне зберажэнняў і інвестыцый можа быць дасягнута пры ўмове замаруджвання тэмпаў інфляцыі і мінімізацыі ўсёй сукупнасці інвестыцыйных рызык для прадпрыемстваў і насельніцтва.

У мэтах павышэння інвестыцыйнай актыўнасці прадугледжваецца:

прывядзенне заканадаўчай і нарматыўнай базы па інвестыцыйнай дзейнасці ў адпаведнасць з міжнароднымі стандартамі;

рацыянальнае і эфектыўнае размяшчэнне дзяржаўных інвестыцыйных рэсурсаў на конкурснай аснове;

развіццё другаснага рынку каштоўных папер, стварэнне сеткі спецыялізаваных банкаў і нябанкаўскіх фінансавых устаноў (страхавых, лізінгавых, інвестыцыйна-фінансавых, трастаў, недзяржаўных пенсіённых фондаў і г. д.) у мэтах трансфармацыі прыватных зберажэнняў у інвестыцыі;

вяртанне вывезеных з рэспублікі інвестыцыйных рэсурсаў і недапушчэнне іх крадзяжу;

прыцягненне замежнага капіталу пераважна ў выглядзе прамых інвестыцый.

Правядзенне актыўнай структурнай палітыкі запатрабуе значных аб'ёмаў інвестыцый. Іх абмежаванасць дыктуе неабходнасць выбару прыярытэтаў. У першую чаргу прадугледжваецца падтрымліваць прыярытэтныя сферы, якія фарміруюць рацыянальную структуру і новыя тэхналагічныя ўклады.

Дзяржаўнае рэгуляванне інвестыцыйнай дзейнасці будзе заключацца ў падтрымцы прыярытэтных напрамкаў праз падатковыя і мытныя льготы, ільготныя крэдыты, бюджэтныя пазыкі, а таксама прамое ўкладанне капіталу ў найбольш перспектыўныя інвестыцыйныя праекты і дзяржаўныя праграмы.

Для актывізацыі інвестыцыйнай дзейнасці прадугледжваецца рэалізацыя наступных мераў:

развіццё сістэмы самафінансавання ў мэтах павелічэння долі ўласных крыніц прадпрыемства (прыбытку і амартызацыйных адлічэнняў) у фінансаванні інвестыцыйных праектаў і праграм. У сувязі з гэтым прадугледжваецца распрацоўка новай дзяржаўнай амартызацыйнай палітыкі, якая ўключала б канкрэтны парадак і варыянты налічэння амартызацыі (паскораная, свабодная), напрамкі яе выкарыстання, кантроль і санкцыі за выкарыстанне не па мэтаваму прызначэнню;

прыватызацыя аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці на выплатнай аснове — перспектыўная крыніца прыцягнення дадатковых інвестыцый, паколькі не менш чым 50 працэнтаў сродкаў, атрыманых ад продажу акцый, акцыянерныя таварыствы і прадпрыемствы павінны накіроўваць на рэканструкцыю вытворчасці;

захаванне ролі бюджэтнага фінансавання ў мэтах забеспячэння фінансавання неадкладных патрэбнасцей сацыяльнай сферы — асветы, навукі, аховы здароўя, культуры. На гэтыя мэты мяркуецца накіроўваць да 70 працэнтаў інвестыцыйных рэсурсаў, цэнтралізаваных у дзяржаўным бюджэце. Прынцыпова новым у інвестыцыйнай палітыцы становіцца пераход ад размеркавання бюджэтных сродкаў на капітальныя ўкладанні паміж галінамі да аказання селектыўнай дзяржаўнай падтрымкі эфектыўных інвестыцыйных праектаў і дзяржаўных праграм на конкурснай аснове і ажыццяўленне дзяржаўна-камерцыйнага фінансавання эфектыўных праектаў (праграм);

прадастаўленне доўгатэрміновых крэдытаў, у тым ліку льготных, для развіцця прыярытэтных галін эканомікі пад дзяржаўным кантролем для рэалізацыі эфектыўных дзяржаўных праграм на тэндэрнай аснове, пры наяўнасці ў суб'ектаў гаспадарання інвестыцыйных праектаў (бізнес-планаў);

развіццё лізінгу як асноўнага сродку для вырашэння задач мадэрнізацыі вытворчай базы і рэалізацыі прадукцыі айчынных таваравытворцаў. Выкарыстанне лізінгу, асабліва ў малым і сярэднім бізнесе, дасць магчымасць суб'ектам гаспадарання ўключыць у вытворчасць новае абсталяванне і тэхналогіі;

выпуск дзяржаўнай інвестыцыйнай пазыкі, інвестыцыйных прамысловых аблігацый і муніцыпальных пазык.

Для прыцягнення прамых замежных інвестыцый прадугледжваецца:

фарміраванне свабодных эканамічных і афшорных зон, тэхнапаркаў;

стварэнне транснацыянальных кампаній і фінансава-прамысловых груп;

стварэнне Беларускага банка рэканструкцыі і развіцця;

удасканаленне прававога забеспячэння па абароне і гарантыях замежных інвестыцый;

арганізацыя сістэмы адбору і маніторынгу інвестыцыйных праектаў;

распрацоўка механізма падтрымкі замежных інвестараў;

каардынацыя праграм супрацоўніцтва з міжнароднымі фінансавымі арганізацыямі.

Інвестыцыйная палітыка будзе ажыццяўляцца ў адпаведнасці:

з адобранай урадам Рэспублікі Беларусь Нацыянальнай праграмай прыцягнення інвестыцый у эканоміку рэспублікі;

са спецыяльнымі дзяржаўнымі праграмамі;

з праграмамі прыцягнення замежных інвестыцый для развіцця малога і сярэдняга прыватнага бізнесу.

У эканоміку рэспублікі прадугледжваецца прыцягваць штогод, пачынаючы з 1999 года, не менш як 1 млрд. долараў ЗША прамых замежных інвестыцый.

7. АСНОЎНЫЯ НАПРАМКІ РАЗВІЦЦЯ РЭАЛЬНАГА СЕКТАРА ЭКАНОМІКІ

Рэфармаванне і развіццё рэальнага сектара эканомікі ўключае пераўтварэнне галін матэрыяльнай вытворчасці, гандлю і сферы паслуг (нефінансавых арганізацый па міжнароднай класіфікацыі Сістэмы нацыянальных рахункаў).

Сённяшні крызіс эканомікі — гэта перш за ўсё і ў найбольшай ступені крызіс яе вытворчай сферы, пераадольваць які трэба будзе ва ўмовах:

тэхналагічнай і цэнавай неканкурэнтаздольнасці айчынных таваравытворцаў;

практычна поўнай залежнасці ад імпарту сыравіны;

дэфіцыту абаротных сродкаў, нізкай фінансавай і прававой дысцыпліны;

крайне абмежаваных бюджэтных сродкаў для стымулявання ў неабходных аб'ёмах сферы матэрыяльнай вытворчасці і паслуг;

нізкай зацікаўленасці айчынных і замежных інвестараў ва ўкладанне капіталу ў вытворчасць з прычыны нестабільнасці і няпэўнасці нацыянальнага заканадаўства ў галіне інвестыцыйнай дзейнасці.

Стабілізацыя і далейшы эканамічны рост у рэальным сектары эканомікі могуць быць дасягнуты ў выніку рэалізацыі наступных мераў:

фінансавага аздараўлення (санацыі) і рэструктурызацыі адносінаў уласнасці і кіравання суб'ектаў гаспадарання;

дзяржаўнай падтрымкі суб'ектаў гаспадарання прыярытэтных галін і вытворчасцей, а таксама малога бізнесу;

стварэння спрыяльнага інвестыцыйнага клімату для прыцягнення айчынных і замежных інвестыцый;

арыентацыі фінансавай інфраструктуры на абслугоўванне вытворчага сектара;

забеспячэння дзяржаўнай і працоўнай дысцыпліны;

удасканалення дзяржаўнага кіравання.

7.1. ПРАМЫСЛОВАСЦЬ

Асноўнымі мэтамі прамысловай палітыкі ў пераходны перыяд з'яўляюцца рэструктурызацыя прыярытэтных галін і павышэнне канкурэнтаздольнасці выпускаемай прадукцыі. Асаблівую ўвагу пры гэтым прадугледжваецца ўдзяляць мадэрнізацыі навукаёмістага сектара прамысловасці, экспартаарыентаваным галінам і імпартазамяшчальным вытворчасцям, стварэнню і развіццю вытворчасцей, заснаваных на новых і высокіх тэхналогіях, а таксама стварэнню новых рабочых месцаў.

Прадугледжваецца ажыццяўленне наступных важнейшых мерапрыемстваў:

рэфармаванне сістэмы дзяржаўных прадпрыемстваў, устанаўленне дакладнага статусу дзяржаўнага прадпрыемства, статусу і пераліку казённых прадпрыемстваў;

завяршэнне прыватызацыі малых прадпрыемстваў і актыўнае акцыяніраванне сярэдніх і буйных прадпрыемстваў з адначасовай іх арганізацыйнай і фінансавай перабудовай;

выбар прыярытэтаў і распрацоўка мераў па аказанню дзяржаўнай падтрымкі прыярытэтным галінам і вытворчасцям прамысловасці;

ажыццяўленне мадэрнізацыі і тэхнічнага пераўзбраення дзеючых вытворчасцей на базе навукаёмістых рэсурса-, энергазберагальных і экалагічна чыстых тэхналогій;

удасканаленне дзейнасці па сертыфікацыі выпускаемай прадукцыі вытворча-тэхнічнага прызначэння, сельскагаспадарчай тэхнікі і тэхналагічнага абсталявання для перапрацоўчых галін аграпрамысловага комплексу, тавараў народнага спажывання;

стварэнне галіновых цэнтраў маркетынгу па аналізу і прагназіраванню таварных рынкаў;

стварэнне фінансава-прамысловых, прамыслова-фінансава-гандлёвых груп і іншых карпаратыўных структур, у тым ліку транснацыянальных;

развіццё лізінгу прадукцыі айчынных таваравытворцаў.

Штогадовы прырост вытворчасці і рэалізацыі прамысловай прадукцыі, паводле прагнозных разлікаў, складзе не менш чым 5 працэнтаў.

Указаныя меры будуць ажыццёўлены шляхам распрацоўкі і рэалізацыі галіновых праграм. Асаблівая ўвага будзе ўдзелена галінам, якія выпрацоўваюць тавары народнага спажывання (ТНС). Трэба будзе значна павялічыць аб'ёмы вытворчасці, расшырыць асартымент, павысіць якасць і зменшыць выдаткі вытворчасці на аснове карэннай мадэрнізацыі матэрыяльна-тэхнічнай базы прадпрыемстваў спажывецкага комплексу.

7.2. АГРАПРАМЫСЛОВЫ КОМПЛЕКС

Асноўнымі мэтамі аграрнай рэформы з'яўляюцца пераадоленне негатыўных тэндэнцый і забеспячэнне ўстойлівага развіцця АПК, павышэнне ўзроўню самазабеспячэння прадуктамі харчавання, павелічэнне экспарту сельскагаспадарчай прадукцыі і ўмацаванне харчовай бяспекі рэспублікі. Дасягненне пастаўленых мэтаў прадугледжваецца шляхам сістэмнага рэфармавання адносінаў уласнасці, комплекснага правядзення пераўтварэнняў на ўсіх сферах АПК і базіруецца на наступных асноўных прынцыпах:

многаўкладнасці і свабоднага развіцця ўсіх формаў уласнасці пры захаванні буйной сельскагаспадарчай вытворчасці як асновы айчыннага аграпрамысловага комплексу і забеспячэння насельніцтва рэспублікі асноўнымі прадуктамі харчавання;

раздзяржаўлення суб'ектаў гаспадарання АПК толькі пры ўмове правядзення гэтага працэсу натуральным шляхам, па меры гатоўнасці і са згоды працоўных калектываў;

стварэння прававых і фінансава-эканамічных умоў для развіцця фермерскіх і сялянскіх гаспадарак;

забеспячэння роўнасці правоў усіх землеўладальнікаў і землекарыстальнікаў незалежна ад формаў уласнасці;

садзейнічання кааперыраванню і аб'яднанню ў асацыяцыі (вытворча-спецыялізаваныя, забеспячэнска-збытавыя, крэдытныя і да т. п.) фермерскіх і сялянскіх гаспадарак, а таксама аказанне дапамогі ў іх кааперыраванні з малымі тэрытарыяльна-вытворчымі комплексамі;

рэалізацыі мерапрыемстваў па сацыяльнай абароне працоўных у вёсцы, уключаючы прыярытэтнае забеспячэнне жыллём, аказанне культурна-бытавых паслуг, дастатковае медыцынскае абслугоўванне, магчымасць атрымання бясплатнай адукацыі і г. д.

Развіццё аграпрамысловага комплексу будзе ажыццяўляцца ў адпаведнасці з Дзяржаўнай праграмай рэфарміравання аграпрамысловага комплексу Рэспублікі Беларусь, якая прадугледжвае:

забеспячэнне патрэбнасці аграпрамысловага комплексу рэспублікі ў машынным парку і тэхналагічным абсталяванні;

шырокае ўкараненне лізінгу і прамога абмену сельскагаспадарчай тэхнікі і іншых спажываемых у сельскай гаспадарцы рэсурсаў (угнаенняў, паліва і да т. п.) па эквівалентных цэнах;

ільготнае крэдытаванне вытворцаў прадукцыі сельскай гаспадаркі і прадпрыемстваў аграпрамысловага комплексу, у тым ліку для правядзення пасяўных і ўборачных работ пад залог будучага ўраджаю;

стварэнне фонду фінансавай дапамогі, з якога выдзяляліся б неабходныя сродкі на куплю самай неабходнай сельскагаспадарчай тэхнікі;

распрацоўку праграмы доўгатэрміновага крэдытавання будаўніцтва вытворчых аб'ектаў для стварэння дадатковых рабочых месцаў у сельскай мясцовасці;

арганізацыю сучаснай вытворчасці высакаякасных і канкурэнтаздольных прадуктаў харчавання, у тым ліку на малых прадпрыемствах у сельскай мясцовасці;

стымуляванне вытворчасці найбольш важных відаў сельскагаспадарчай прадукцыі;

удасканаленне падаткаабкладання элітнага насенняводства і племянной жывёлагадоўлі, а таксама сродкаў, што накіроўваюцца на глеба-, водаахоўныя і іншыя прыродаахоўныя мерапрыемствы (расчыстка зямель, сяўба траў і бабовых культур і г. д.);

стварэнне зямельнага кадастра з ацэнкай зямлі ў сусветных цэнах (пры дапамозе аналагаў);

развіццё іпатэчнага крэдытавання.

Рэалізацыя ўказаных мераў дасць магчымасць, паводле прагнозных разлікаў, забяспечыць штогадовы прырост вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі не менш як 3 працэнты, а харчовых тавараў — не менш як 8 працэнтаў.

7.3. БУДАЎНІЧЫ КОМПЛЕКС. ЖЫЛЛЁВАЕ БУДАЎНІЦТВА

На будаўнічы комплекс ускладаецца адна з важнейшых функцый — забяспечыць тэхналагічную рэканструкцыю і пераўзбраенне народнай гаспадаркі, мадэрнізаваць або стварыць нанава асноўныя фонды, якія адпавядалі б патрабаванням сацыяльна арыентаванай рыначнай эканомікі. Асноўнымі мэтамі будаўнічага комплексу з'яўляюцца найбольш поўнае забеспячэнне патрэбнасцей насельніцтва і народнай гаспадаркі ў эфектыўнай будаўнічай прадукцыі, зніжэнне кошту матэрыялаі энергаёмістасці будаўніцтва, павышэнне ўзроўню індустрыялізацыі і эфектыўнасці будаўніцтва, расшырэнне экспартных магчымасцей.

Для дасягнення гэтых мэтаў прадугледжваецца:

стварэнне і ўкараненне рэсурсазберагальных матэрыялаў і тэхналогій, новых архітэктурна-планіровачных і канструктарскіх рашэнняў аб'ектаў будаўніцтва, якія забяспечвалі б зніжэнне масы і павышэнне цеплаахоўных якасцей будынкаў і збудаванняў;

паскарэнне працэсаў дэманапалізацыі вытворчасці і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці, удасканаленне арганізацыйных структур кіравання;

стварэнне, пашырэнне і мадэрнізацыя вытворчасцей новых канструкцый і матэрыялаў;

дыверсіфікацыя домабудаўнічых камбінатаў і заводаў буйнапанельнага домабудавання;

скарачэнне аб'ёмаў незавершанага будаўніцтва;

забеспячэнне якаснага, на ўзроўні сусветных стандартаў, будаўніцтва аб'ектаў вытворча-тэхнічнага, сацыяльна-культурнага прызначэння, а таксама аб'ектаў аховы здароўя, жылых дамоў і інш.

Для жыллёвага будаўніцтва прадугледжваецца распрацаваць новыя тыпы будынкаў.

У мэтах зніжэння сабекошту будаўнічай прадукцыі прадугледжваецца прынясце комплексу арганізацыйных і эканамічных мераў па шырокаму выкарыстанню механізма рэсурсазберажэння, расшырэння выкарыстання мясцовых будаўнічых матэрыялаў, павышэння прадукцыйнасці працы.

Жыллёвае будаўніцтва — адзін з галоўных прыярытэтаў сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі.

Адсутнасць амаль у адной трэці грамадзян рэспублікі нармальных жыллёвых умоў ператварыла гэту праблему ў адну з самых вострых сацыяльных праблем.

Рэалізацыя мерапрыемстваў, прадугледжаных Указамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 22 снежня 1995 г. № 516 «Аб некаторых мерах па развіццю жыллёвага будаўніцтва», ад 2 верасня 1996 г. № 346 «Аб некаторых мерах па развіццю жыллёвага будаўніцтва на вёсцы», ад 10 верасня 1996 г. № 358 «Аб мерах па паляпшэнню жыллёвых умоў моладзі», дасць магчымасць значна павялічыць будаўніцтва жылых дамоў.

Падрыхтаваны і ў бліжэйшы час будуць прыняты новыя Ўказы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб развіцці будаўніцтва жылля для ваеннаслужачых, індывідуальнага жыллёвага будаўніцтва і г. д. Асноўная мэта гэтых рашэнняў — стварэнне ўмоў і нарматыўна-прававой базы для паскоранага развіцця будаўніцтва жылля для насельніцтва. Пры гэтым прадугледжваецца:

для грамадзян, якія маюць права на бясплатнае жыллё, забяспечыць будаўніцтва жылых дамоў за кошт бюджэтных сродкаў і задаволіць патрэбнасці гэтых грамадзян у жыллі не пазней 1999 года (якія стаяць на ўліку па стану на 01.10.96);

для малазабяспечаных грамадзян, якія стаяць у чарзе на паляпшэнне жыллёвых умоў, выдзяленне для будаўніцтва жылых дамоў (кватэр) бязвыплатных субсідый і льготных крэдытаў;

для грамадзян, якія не стаяць у чарзе на паляпшэнне жыллёвых умоў, прадаставіць магчымасць будаўніцтва жылля за кошт уласных сродкаў на аснове ўкаранення сістэмы будзберажэнняў і звычайных крэдытаў банкаў.

Акрамя субсідзіравання і льготнага крэдытавання з боку дзяржавы прадугледжваецца:

стымуляванне накіравання прыбытку прадпрыемстваў і даходаў грамадзян на будаўніцтва або набыццё жылля;

стварэнне ўмоў для прыцягнення пазабюджэтных крыніц фінансавання ў жыллёвую сферу, фарміраванне механізма іпатэчнага (закладнога) крэдытавання;

выпуск жыллёвых сертыфікатаў;

накіраванне на жыллёвае будаўніцтва часткі сродкаў ад прыватызацыі.

Будзе заахвочвацца выкарыстанне кааперуемых сродкаў насельніцтва для будаўніцтва жылля.

Прапануемыя меры дадуць магчымасць кожнай сям'і, якая мае вострую патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, ужо ў бліжэйшыя гады пачаць будаўніцтва ўласнага дома або кватэры.

Паводле прагнозных разлікаў, да 2000 года штогадовы ўвод у дзеянне жылых дамоў перавысіць узровень 1990 года, што створыць рэальныя ўмовы для зняцця вастрыні жыллёвай праблемы ў рэспубліцы і падрыхтуе неабходную базу для вырашэння ў асноўным жыллёвай праблемы ўжо ў першым дзесяцігоддзі XXI стагоддзя.

7.4. ТРАНСПАРТ І СУВЯЗЬ

Стратэгічнай мэтай развіцця транспарту з'яўляецца стварэнне эканамічнай, надзейнай транспартнай сістэмы, здольнай забяспечыць патрэбнасці прадпрыемстваў і насельніцтва ў перавозках і паслугах, выхад беларускіх перавозчыкаў на сусветны транспартны рынак.

Прыярытэтнымі напрамкамі транспартнай палітыкі з'яўляюцца:

фарміраванне канкурэнтаздольнай транспартнай сістэмы на міжнародным і ўнутраным рынках;

развіццё рыначных структур, якія забяспечвалі б эфектыўнае ўзаемадзеянне суб'ектаў транспартнай дзейнасці;

стварэнне механізма стабільнай дзяржаўнай падтрымкі найбольш важных міжнародных, нацыянальных і рэгіянальных транспартных праграм;

стварэнне сістэмы транспартна-экспедыцыйнага абслугоўвання;

мадэрнізацыя інфраструктуры агульнаеўрапейскіх транспартных калідораў, якія праходзяць праз тэрыторыю рэспублікі;

развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы і арганізацыя камбінаваных перавозак грузаў;

абнаўленне і мадэрнізацыя грузавога і пасажырскага рухомага саставу аўтамабільнага, чыгуначнага і паветранага транспарту, удасканаленне яго структуры, зыходзячы з патрэбнасцей у сацыяльна значных пасажырскіх перавозках, кан'юнктуры рынку транспартных паслуг і зніжэння негатыўнага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе.

Адным з ключавых пытанняў з'яўляецца ўдасканаленне дзяржаўнага рэгулявання транспартнай дзейнасці, і перш за ўсё перагляд дзяржаўных датацый, парадку льгатавання прыбытку, змяненне тарыфнай сістэмы, цэнаўтварэння на спажываемую транспартам прадукцыю, антыманапольнае рэгуляванне.

Дзяржаўная падтрымка патрабуецца перш за ўсё пасажырскаму транспарту. Крыніцай інвестыцый у грузавы аўтамабільны транспарт могуць стаць ільготныя доўгатэрміновыя крэдыты банкаў і набыццё аўтамабіляў па лізінгу.

Прадугледжваецца развіваць супрацоўніцтва з міжнароднымі транспартнымі арганізацыямі як на аснове двухбаковых міжурадавых пагадненняў, так і шляхам далучэння да міжнародных канвенцый і пагадненняў у галіне транспарту. Разам з гэтым будзе праведзена ўзгадненне з міжнароднымі арганізацыямі палітыка па мадэрнізацыі рухомага саставу, арганізацыі камбінаваных (інтэрмадальных) перавозак, рэканструкцыі чыгуначных пагранічных станцый і развіццю скоранага пасажырскага руху.

Эканамічная рэформа і структурныя пераўтварэнні эканомікі прад'яўляюць павышаныя патрабаванні да развіцця галіны «Сувязь». У якасці прыярытэтных напрамкаў выдзяляюцца:

стварэнне сучаснай сеткі міжнароднай і міжгародняй электрасувязі;

укараненне і развіццё новых сучасных відаў паслуг;

удасканаленне кіравання сувяззю на аснове структурных пераўтварэнняў і стварэння рэспубліканскіх аб'яднанняў па электра- і паштовай сувязі;

расшырэнне мясцовай тэлефоннай сеткі і стварэнне сучаснай сістэмы радыётэлефоннай сувязі для буйных гарадоў, прамысловых зон, асноўных транспартных магістралей і зон радыеактыўнага заражэння.

7.5. ГАНДАЛЬ І СФЕРА ПАСЛУГ

Удасканаленне гандлю будзе ажыццяўляцца ў рамках агульных сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў. На першым этапе прадугледжваецца павелічэнне рознічнага тавараабароту на аснове расшырэння асартыменту, аказання дадатковых паслуг, развіцця фірменнага гандлю ў мэтах стварэння канкурэнтнага асяроддзя і вывучэння попыту, маркетынгавага абслугоўвання прамысловых прадпрыемстваў, прымянення эканамічна абгрунтаваных надбавак як важнейшай умовы стрымлівання росту цэн, павелічэння продажу тавараў у крэдыт па безнаяўнаму разліку з выкарыстаннем крэдытных картак. Расшырыцца камісійны гандаль, гандаль таварамі па зніжаных цэнах.

Да неадкладных мераў у сферы ўнутранага гандлю адносяцца:

садзейнічанне расшырэнню сеткі фірменных магазінаў;

стварэнне сеткі аптовых і дробнааптовых рынкаў харчовых тавараў;

усямернае развіццё і ўдасканаленне сістэмы продажу айчынных тавараў насельніцтву ў крэдыт;

паэтапная індэксацыя ўкладаў насельніцтва з правам выкарыстання сродкаў на куплю айчынных тавараў працаёмкага карыстання.

У грамадскім харчаванні прыярытэт будзе аддадзены развіццю сеткі хуткага харчавання ў асноўным за кошт прыцягнення вытворчых плошчаў, якія не выкарыстоўваюцца, перапрафілявання закрытых і стратных прадпрыемстваў.

Адным з фактараў выхаду гандлю з крызісу, яго рэфарміравання павінна стаць прыватызацыя з шырокім выкарыстаннем аўкцыённага продажу магазінаў.

Плануецца далейшае развіццё сеткі ўстаноў гандлю, грамадскага харчавання за кошт павелічэння колькасці дробных і сярэдніх прадпрыемстваў, адкрыцця прадпрыемстваў з высокім узроўнем абслугоўвання.

Прадугледжваецца павялічыць аб'ёмы і расшырыць віды платных паслуг, што аказваюцца насельніцтву. Больш высокімі тэмпамі будуць развівацца паслугі сістэмы адукацыі, фізкультуры і спорту, турысцка-экскурсійныя, медыцынскія, банкаўскіх устаноў, па рамонту аўтатранспартных сродкаў, бытавой радыёэлектроннай апаратуры, рамонту і будаўніцтву жылля.

8. ФІНАНСАВАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ

Неабходнай умовай пераадолення эканамічнага крызісу краіны з'яўляецца падпарадкаванне ўсёй фінансавай палітыкі прыярытэтным мэтам аздараўлення вытворчасці і стварэння спрыяльнага інвестыцыйнага клімату.

Гэтаму павінна быць падпарадкавана і бюджэтна-падатковая, цэнавая, грашова-крэдытная і валютная палітыка, а таксама комплекс інстытуцыянальных мераў, накіраваных на фінансавае аздараўленне суб'ектаў гаспадарання.

8.1. БЮДЖЭТНА-ПАДАТКОВАЯ ПАЛІТЫКА

Важнейшым пытаннем дзяржаўнай палітыкі падаткаабкладання стане даўгачаснасць і стабільнасць дзеяння падатковай сістэмы, яе ўстойлівасць да магчымых уздзеянняў эканамічнай і палітычнай кан'юнктуры. Узмоцніцца яе накіраванасць на стымуляванне вытворчасці і рэалізацыю прадукцыі. Стануць больш жорсткімі меры па спыненню спроб ухілення ад выплаты падаткаў. Не дапускаецца зваротнага дзеяння законаў і нарматыўных актаў па падаткаабкладанню.

Прадугледжваецца як паэтапнае агульнае зніжэнне ўзроўню падаткаабкладання, змяншэнне колькасці падаткаў і плацяжоў, змяненне і ўдасканаленне структуры падатковай сістэмы, так і адначасовае скарачэнне бюджэтных расходаў, павышэнне эфектыўнасці выкарыстання фінансавых рэсурсаў дзяржавы.

Змяншэнне падатковага прэса будзе садзейнічаць расшырэнню падатковай базы (за кошт скарачэння ценявога сектара і расшырэння аб'ёмаў вытворчасці і продажу), паляпшэнню фінансавага становішча суб'ектаў гаспадарання і павышэнню канкурэнтаздольнасці іх прадукцыі, стымуляванню нецэнтралізаваных інвестыцый, прадухіленню ўцечкі капіталаў.

Скарачэнне колькасці падаткаў і абавязковых плацяжоў (перш за ўсё за кошт плацяжоў у пазабюджэтныя фонды і агрэгавання асобных дробных падаткаў) прывядзе да спрашчэння сістэмы іх разлікаў і парадку спагнання, павышэння ўзроўню збіральнасці падаткаў.

Удасканаленне структуры падаткаў і плацяжоў павінна ажыццяўляцца ў напрамку больш раўнамернага падаткаабкладання галін і вытворчасцей, юрыдычных і фізічных асоб, скарачэння адлічэнняў у пазабюджэтныя фонды, расшырэння самастойнасці мясцовых бюджэтаў, больш раўнамернага падаткаабкладання фактараў вытворчасці. Непрапарцыянальнасць размеркавання падатковага цяжару абумоўліваецца і наяўнасцю шэрага льгот, якія маюць патрэбу ва ўпарадкаванні і пераглядзе.

Намячаецца ўдасканаленне заканадаўства ў частцы гарантый па забеспячэнню стабільнасці падатковай сістэмы, жорсткай рэгламентацыі правоў і адказнасці як падаткаплацельшчыкаў, так і падатковых органаў у працэсе ажыццяўлення падатковых канфіскацый.

У цэлым патрабуецца правядзенне падатковай рэформы і прыняцце адпаведных заканадаўча-нарматыўных актаў (перш за ўсё Падатковага кодэкса).

У якасці дадатковых крыніц папаўнення даходаў бюджэту будзе выкарыстоўвацца адрасная работа з буйнымі неплацельшчыкамі падаткаў, узмацненне кантролю за вытворчасцю і гандлем алкагольнай і іншай падакцызнай прадукцыяй, змяненне мытнага рэгулявання.

Зніжэнне падатковага прэса павінна суправаджацца скарачэннем бюджэтных расходаў, перш за ўсё т. зв. невытворчых затрат (на абарону, кіраванне, субсідыі і датацыі), а таксама павышэннем эфектыўнасці выкарыстання сродкаў на фінансаванне нематэрыяльнай сферы, расшырэннем платных паслуг у гэтым сектары.

У мэтах скарачэння расходнай часткі бюджэту неабходна ажыццяўленне рэструктурызацыі знешняга доўгу, знеш-

(Заканчэнне на 3-й стар.)

АСНОЎНЫЯ НАПРАМКІ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ НА 1996—2000 ГАДЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й, 2-й стар.)

ніх крыніц фінансавання расходаў на ліквідацыю вынікаў катастрофы на ЧАЭС, запатрабуецца пошук дадатковых неінфляцыйных крыніц абслугоўвання дэфіцыту бюджэту.

Важнейшымі крыніцамі фінансавання дэфіцыту дзяржаўнага бюджэту павінна стаць расшырэнне маштабаў і дыверсіфікацыя відаў дзяржаўных каштоўных папер, а таксама паступленне сродкаў ад прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці.

Асаблівая ўвага будзе ўдзелена практыцы бюджэтнага секвестравання. У першую чаргу бюджэтныя сродкі будуць накіроўвацца на селектыўную сацыяльную абарону малазабяспечаных слаёў насельніцтва, падтрымку аховы здароўя, адукацыі і навукі.

8.2. ЦЭНАВАЯ ПАЛІТЫКА

Цэнавая палітыка рэспублікі будзе базіравацца на гібкім выкарыстанні свабоднага фарміравання цэн і іх частковага дзяржаўнага рэгулявання. Перш за ўсё будуць рэгулявацца цэны і тарыфы на прадукцыю і паслугі прадпрыемстваў-манапалістаў.

Асноўная мэта гэтага рэгулявання — забяспечыць адносны парытэт цэн ва ўсіх звёнах эканомікі. Пры гэтым ступень дзяржаўнага ўмяшання будзе дыферэнцыравацца ў залежнасці ад відаў тавараў і іх сацыяльнай значнасці, стану канкурэнтнага асяроддзя, а таксама ад таго, з'яўляецца гэта прадукцыя айчыннай або імпартнай.

Дзяржаўная палітыка ў галіне цэн накіравана перш за ўсё на абарону інтарэсаў спажыўцоў і айчынных таваравытворцаў у мэтах забеспячэння канкурэнтаздольнасці прадукцыі, выпускаемай імі на ўнутраным і знешніх рынках.

Асноўным механізмам рэгулявання будзе прымяненне ўскосных метадаў уздзеяння на дынаміку ўжо ўведзеных свабодных цэн на тавары і паслугі з выкарыстаннем падатковай, амартызацыйнай, мытнай палітыкі і іншых механізмаў, уключаючы ў неабходных выпадках метады прамога адміністрацыйнага абмежавання цэн.

Прадугледжваецца перайсці да закупак прадукцыі для дзяржаўных патрэб па цэнах, якія ўстанаўліваюцца на аснове адкрытых тэндэраў. Прадугледжваецца прыняць закон аб цэнаўтварэнні, што вызначае правы, абавязкі і адказнасць суб'ектаў гаспадарання ў працэсах цэнаўтварэння, функцыі дзяржавы ў рэгуляванні гэтых працэсаў.

8.3. ГРАШОВА-КРЭДЫТНАЯ І ВАЛЮТНАЯ ПАЛІТЫКА. РАЗВІЦЦЁ БАНКАЎСКАЙ СІСТЭМЫ

Ва ўмовах набліжэння цэн на імпартуемыя энергарэсурсы і сыравіну да ўзроўню цэн на сусветных рынках і ўзмацнення канкурэнцыі на рынках збыту прадукцыі перапрацоўчых і фінішных прадпрыемстваў неабходнасць аптымальнага спалучэння змяненняў курса рубля і грашовай масы становіцца стрыжнем грашова-крэдытнай і валютнай палітыкі.

Грашова-крэдытная палітыка павінна забяспечваць:

кантралюемы рост грашовай масы;

паэтапны пераход на крэдытаванне дэфіцыту дзяржаўнага бюджэту пры дапамозе куплі Нацыянальным банкам дзяржаўных каштоўных папер і размяшчэння іх сярод камерцыйных банкаў;

абмежаванне маштабаў мэтавага льготнага эмісійнага крэдытавання імпартаспажывальных сектараў эканомікі ў 1996 годзе; расшырэнне аб'ёмаў аўкцыённага прадастаўлення крэдытных рэсурсаў;

укараненне ў практыку дзейнасці буйнейшых камерцыйных і Нацыянальнага банкаў дысконтных і перадысконтных аперацый па першакласных экспартных вэксалях.

Ажыццяўляць рэгуляванне працэсаў цэнаўтварэння на грашовым рынку праз:

выкарыстанне сістэмы ставак рэфінансавання на аснове аўкцыённага, ламбарднага і рэзервовага крэдытавання банкаў;

удасканаленне працэдур хуткага рэагавання на ваганні працэнтных ставак міжбанкаўскага і грашовага рынкаў.

Ва ўмовах крайняй абмежаванасці валютных рэзерваў дзяржавы і ўзрастання дэфіцыту гандлёвага балансу першараднай задачай становіцца рэалізацыя цэлага комплексу мераў, якія забяспечвалі б стымуляванне экспарту тавараў і вяртанне экспартнай выручкі, а таксама раней размешчаных за мяжой валютных сродкаў суб'ектаў гаспадарання краіны.

У сціслыя тэрміны неабходна ажыццявіць рашучыя крокі па збліжэнню нацыянальнага заканадаўства аб валютным рэгуляванні з расійскім, неадкладна гарантаваць захаванасць і зваротнасць валютных укладаў, аб'явіць амністыю суб'ектам гаспадарання, якія вярнулі валютныя сродкі ў нацыянальную банкаўскую сістэму.

Разам з заканадаўчымі мерамі трэба будзе:

фарміраваць курс рубля на аснове маніторынгу працэсаў попыту і прапанавання на біржавым і міжбанкаўскім рынках, узроўню інфляцыі і стану плацежнага балансу;

ажыццяўляць інтэрвенцыі на валютным і грашовым рынках у мэтах ліквідацыі рэзкіх ваганняў курса рубля і яго адмоўнага ўплыву на канкурэнтаздольнасць экспарту, стварыўшы для гэтага неабходны рэзерв Нацыянальнага банка;

удасканаліць сістэму страхавога рэзервавання банкамі валютных дэпазітаў суб'ектаў гаспадарання;

распрацаваць і ўкараніць парадак абавязковага залогу высокаліквідных міжнародных фінансавых інструментаў пры атрыманні суб'ектамі гаспадарання крэдытаў у замежнай валюце на імпарт спажывецкіх тавараў;

завяршыць канцэнтрацыю ўсіх золатавалютных рэзерваў краіны ў Нацыянальным банку.

Развіццё банкаўскай сістэмы і нябанкаўскіх фінансавых арганізацый. Прыярытэтнымі напрамкамі развіцця фінансавага сектара эканомікі, у тым ліку банкаўскай сістэмы, з'яўляюцца развіццё інвестыцыйнай дзейнасці банкаў і нябанкаўскіх фінансавых арганізацый, арыентаванай на доўгатэрміновыя мэты, павышэнне стабільнасці іх функцыянавання, абарона інтарэсаў укладчыкаў.

У гэтых мэтах намячаецца правядзенне рэструктурызацыі пратэрмінаванай і сумніўнай запазычанасці пазычальнікаў перад банкам, у аснову якой могуць быць пакладзены:

заключэнне паміж даўжніком і банкам пагаднення аб рэструктурызацыі доўгу і аказанне даўжніку дапамогі ў прыцягненні дадатковых сродкаў для яго фінансавага аздараўлення;

продаж банкамі і ўступка даўжнікамі трэцім асобам пратэрмінаваных і сумніўных даўгоў;

выпуск і размяшчэнне дзяржаўных аблігацый пад пакрыццё пратэрмінаваных і сумніўных даўгоў казённых прадпрыемстваў.

Важнейшай задачай забеспячэння надзейнага функцыянавання банкаўскай сістэмы з'яўляецца павышэнне прававой абароненасці банкаў. Для гэтага прадугледжваецца стварэнне адзінага рэестра маёмасці дзяржаўных прадпрыемстваў, якая можа быць перададзена банкам у забеспячэнне пазык, што яны выдаюць, а таксама дзяржаўная рэгістрацыя кожнага віду залогу.

Дыверсіфікацыя банкаўскіх паслуг будзе ажыццяўляцца шляхам развіцця сеткі інвестыцыйных, іпатэчных і клірынгавых банкаў, а таксама лізінгавых, траставых, фондавых, кансалтынгавых і іншых фінансавых інстытутаў.

Перспектыўным напрамкам абароны інтарэсаў укладчыкаў з'яўляецца стварэнне спецыялізаванага дзяржаўнага фонду страхавання банкаўскіх дэпазітаў.

Намячаецца рэгулярна інфармаваць грамадскасць аб фінансавым стане банкаў і нябанкаўскіх фінансавых арганізацый.

9. САЦЫЯЛЬНАЯ ПАЛІТЫКА

Сацыяльная палітыка дзяржавы накіравана на стабілізацыю ўзроўню жыцця і павышэнне працоўнай матывацыі насельніцтва, стварэнне перадумоў для далейшага росту дабрабыту народа.

9.1. ПАЛІТЫКА ДАХОДАЎ НАСЕЛЬНІЦТВА

Палітыка даходаў насельніцтва будзе накіравана на стварэнне ўмоў, якія давалі б магчымасць эканамічна актыўнай частцы насельніцтва зарабляць сродкі. Прадугледжваецца павысіць значэнне заработнай платы ў складзе даходаў насельніцтва, аднавіць ролю мінімальнай заработнай платы як важнейшага сацыяльнага норматыва. Рост рэальных даходаў насельніцтва намячаецца на 4—6 працэнтаў у год.

У гэтых мэтах прадугледжваецца:

давесці долю заработнай платы ў складзе валавога ўнутранага прадукту да 36—40 працэнтаў;

прыпыніць нарастанне дыферэнцыяцыі даходаў паміж рознымі групамі насельніцтва, адначасова ўвесці прагрэсіўнае падаткаабкладанне звышвысокіх даходаў, вызваліць ад абкладання падаходным падаткам даходы грамадзян у межах рысы малазабяспечанасці, а таксама сродкі, якія накіроўваюцца на набыццё і будаўніцтва жылля, вучобу, лячэнне, адпачынак, дадатковае сацыяльнае забеспячэнне;

удасканальваць практыку браніравання сродкаў на заработную плату ў межах 65—70 працэнтаў мінімальнага спажывецкага бюджэту ў разліку на аднаго работніка, а таксама сум узносаў у фонд сацыяльнай абароны насельніцтва ў адпаведнасці з памерам фактычна выплачанай заработнай платы;

перыядычна пераглядаць узровень мінімальнай заработнай платы выходзячы з эканамічных магчымасцей і неабходнасці яе набліжэння да памеру мінімальнага спажывецкага бюджэту;

удасканальваць механізм дагаворнага рэгулявання аплаты працы на прадпрыемствах, у арганізацыях і ўстановах шляхам заключэння тарыфных пагадненняў і калектыўных дагавораў, увязваючы ўзровень аплаты працы з паказчыкамі эфектыўнасці гаспадарання;

рэгуляваць аплату працы работнікаў бюджэтнай сферы з улікам заработнай платы ў рэальным сектары эканомікі. Павысіць стымулюючую ролю Адзінай тарыфнай сеткі аплаты працы;

забяспечыць поўную індэксацыю даходаў насельніцтва (заработнай платы, пенсій, стыпендый, дапамог, укладаў насельніцтва ў Ашчадным банку і інш.) у сувязі з інфляцыяй;

распрацаваць і ўвесці ў дзеянне механізм дэкларавання даходаў.

9.2. САЦЫЯЛЬНАЯ АБАРОНА ГРАМАДЗЯН

Сацыяльна ўразлівым групам насельніцтва (пенсіянерам, інвалідам, беспрацоўным і інш.) будзе і ў далейшым аказвацца дзяржаўная падтрымка.

У аснову пенсійнага забеспячэння будуць пакладзены суадносіны мінімальнага памеру пенсіі і пражытачнага мінімуму пенсіянера. Прадугледжваецца:

устанавіць гранічны (парогавы) узровень заработнай платы для спаганнення страхавога ўзносу на абавязковае пенсійнае забеспячэнне;

узмацніць уплыў працоўнага ўкладу і індывідуальнага ўзносу на памер пенсіі;

увесці дыферэнцыяцыю ўзносаў работадаўцаў у залежнасці ад шкоднасці вытворчасці для забеспячэння рэсурсамі льготных пенсійных выплат;

стварыць прававую базу развіцця недзяржаўных пенсійных фондаў з мэтай забеспячэння доўгатэрміновых гарантый на выплату дадатковых пенсій за кошт сродкаў работадаўцаў і работнікаў;

распрацаваць комплекс мераў па рэфармаванню сістэмы сацыяльнага страхавання, уключаючы развіццё недзяржаўных формаў сацыяльнага забеспячэння;

распрацаваць праграму аказання дапамогі самым бедным слаям насельніцтва, якая прадугледжвала б стварэнне сістэмы цэнтраў сацыяльнай дапамогі, ільготных сталовых, лазняў, расшырэнне дабрачыннай дзейнасці і г.д.;

разам з продажам па свабодных цэнах увесці рэалізацыю тавараў першай неабходнасці (хлеба, малака, дзіцячага харчавання, асобных відаў лекаў і некаторых іншых) па сацыяльна нізкіх цэнах для грамадзян, чые даходы знаходзяцца на ўзроўні малазабяспечанасці ці ніжэйшыя за яго;

вызначыць мінімальны пералік лякарстваў, што павінны мець у дастатковай колькасці ўсе аптэкі і бальніцы, з устанаўленнем адміністрацыйнай адказнасці для асоб, якія зрываюць закупкі неабходнай колькасці названых лякарстваў;

вызваліць ад падаткаабкладання жыццёва неабходныя насельніцтву лякарствы, што паступаюць па імпарту, устанавіць мінімальныя мытныя пошліны і іншыя плацяжы ў бюджэт пры ўвозе іншых лекавых сродкаў;

вызваліць ад абкладання падаткам лякарствы і медыцынскае абсталяванне айчыннай вытворчасці;

у асноўным задаволіць да 2000 года патрэбнасць рэспублікі ў медыцынскіх прэпаратах за кошт айчыннай вытворчасці;

расшырыць сферу прымянення імянных прыватызацыйных чэкаў «Маёмасць» і «Жыллё», выкарыстоўваючы іх не толькі для прыватызацыі дзяржаўнай маёмасці і жылля, але і для набыцця ва ўласнасць садова-агародных і дачных участкаў, для аплаты за вучобу і лячэнне і г. д., а таксама для свабоднага абарачэння на другасным рынку каштоўных папер.

Забеспячэнне занятасці насельніцтва. Рэфарміраванне народнай гаспадаркі, структурная перабудова эканомікі патрабуюць актыўнага ўнутры- і міжгаліновага пераразмеркавання рабочай сілы, змянення сістэмы падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі кадраў з улікам патрэбнасці рынку працы, стварэння сацыяльных амартызатараў для вызваляемых работнікаў.

Вызваленым работнікам будуць папярэднічаць распрацоўка і рэалізацыя сістэмы мераў, якія забяспечвалі б захаванне жыццяздольных вытворчасцей, стварэнне новых эфектыўных рабочых месцаў, развіццё прадпрымальніцтва, і ў першую чаргу ў сферы вытворчасці тавараў (работ, паслуг), арганізацыю грамадскіх работ, самазанятасць вызваляемых работнікаў. Гэта сістэма мераў будзе рэалізоўвацца шляхам распрацоўкі сярэднетэрміновай і гадавой дзяржаўных праграм па стварэнню новых рабочых месцаў.

Намячаецца заканадаўча ўстанавіць магчымасць пераводу [illegible] тва;

фарміраванне міграцыйнай палітыкі ў напрамку заахвочвання тэрытарыяльнай мабільнасці рабочай сілы, абароны ўнутранага рынку працы, садзейнічанне эканамічна і сацыяльна мэтазгоднай працоўнай міграцыі.

Будзе створана прававая база для дасягнення асноўнай мэты — садзейнічання поўнай, прадукцыйнай і свабодна выбранай занятасці, стрымлівання масавага і працяглага беспрацоўя.

9.3. РАЗВІЦЦЁ СІСТЭМЫ АХОВЫ ЗДАРОЎЯ, АДУКАЦЫІ І КУЛЬТУРЫ

Развіццё сістэмы аховы здароўя. Для аховы і ўмацавання здароўя людзей прадугледжваецца:

гарантаванае забеспячэнне ўстаноўленага аб'ёму медыцынскай дапамогі ў дзяржаўных установах аховы здароўя;

паэтапны пераход да фінансавання расходаў на ахову здароўя ў разліку на аднаго жыхара ў год;

фарміраванне рынку медыцынскіх паслуг, выкарыстанне дадатковых крыніц фінансавання па меры эканамічнай стабілізацыі пры захаванні асноўнага прынцыпу бясплатнасці медыцынскага абслугоўвання грамадзян;

забеспячэнне прыярытэтнага развіцця першай медыка-санітарнай дапамогі;

вывад лячэбна-прафілактычных устаноў са старых будынкаў з высокай ступенню зносу і першачарговая рэканструкцыя дзеючых устаноў;

развіццё айчыннай фармацэўтычнай прамысловасці і стварэнне прадпрыемстваў па выпуску медыцынскай тэхнікі за кошт рэканструкцыі дзеючых прадпрыемстваў, арганізацыі сумесных прадпрыемстваў (вытворчасцей) з фірмамі замежных краін;

стварэнне медыцынскім работнікам спрыяльных умоў для працы і быту з мэтай замацавання іх у сельскай мясцовасці і раёнах, якія пацярпелі ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС;

удасканаленне і развіццё заканадаўчай базы ў ахове здароўя.

Пры адначасовым павелічэнні бюджэтных асігнаванняў на развіццё аховы здароўя і яго ўдасканаленне намячаецца прыцягненне недзяржаўных крыніц фінансавання.

Развіццё сістэмы адукацыі. Асновай палітыкі дзяржавы ў гэтай галіне будзе безумоўнае захаванне канстытуцыйнага права грамадзян на адукацыю. Яно разглядаецца як прыярытэтны напра- [illegible] якасці выконваемых работ, удасканалення практыкі ўстанаўлення надбавак, стымулявання эфектыўнасці працы.

Асноўнымі задачамі ў сферы культуры з'яўляюцца: захаванне дзеючай сеткі ўстаноў галіны; нарошчванне творчага патэнцыялу прафесіянальных і самадзейных калектываў; захаванне і развіццё народнай мастацкай творчасці, народных промыслаў і традыцыйнай культуры; пашырэнне экспазіцыйна-выставачных работ і навукова-асветніцкай дзейнасці музеяў і іншых устаноў музейнага тыпу; умацаванне і абнаўленне матэрыяльна-тэхнічнай базы галіны; павышэнне ўзроўню і якасці паслуг, прадастаўляемых установамі культуры і мастацтва, і забеспячэнне іх даступнасці для насельніцтва рэспублікі.

Вырашэнне гэтых задач запатрабуе значнага павелічэння затрат на развіццё галіны. Аснову іх складуць бюджэтныя сродкі. Акрамя таго, для фінансавання галіны будуць выкарыстоўвацца пазабюджэтныя крыніцы.

9.4. МАЛАДЗЁЖНАЯ ПАЛІТЫКА

Рэальнае станаўленне беларускай дзяржаўнасці, пабудова грамадзянскага грамадства на прынцыпах дэмакратыі, рэфарміраванне эканомікі немагчыма без вырашэння праблем моладзі, яе адукацыі, прафесіянальнай падрыхтоўкі і выхавання на гістарычных, культурных, працоўных, патрыятычных традыцыях народа, без павышэння ролі моладзі, яе грамадскіх аб'яднанняў у дзяржаўным, эканамічным, культурным будаўніцтве.

У рэспубліцы створаны Дзяржаўны камітэт па справах моладзі, які рэалізуе асноўныя напрамкі маладзёжнай палітыкі, што вызначаецца кіраўніцтвам краіны.

Апошнім часам прыняты шэраг указаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, накіраваных на вырашэнне самых злабадзённых праблем у жыцці моладзі: адукацыі, занятасці, паляпшэння жыллёвых умоў, падтрымкі навучэнцаў і студэнтаў, таленавітай моладзі. Ствараецца фонд маладзёжнага жыллёвага будаўніцтва, з якога маладыя грамадзяне змогуць атрымаць ільготны крэдыт на будаўніцтва або куплю жылля. Дзяржава будзе ўсямерна садзейнічаць забеспячэнню працоўнай занятасці моладзі.

Канкрэтныя меры па вырашэнню названых праблем прадугледжваецца рэалізоўваць у рамках дзяржаўных маладзёжных праграм.

10. РЭГІЯНАЛЬНАЯ ПАЛІТЫКА

Галоўная мэта рэгіянальнай палітыкі — рацыянальнае выкарыстанне сацыяльна-эканамічнага і экалагічнага патэнцыялаў рэгіёнаў, аб'ектыўных пераваг тэрытарыяльнага падзелу працы для стварэння спрыяльных умоў жыцця насельніцтва. Для яе дасягнення неабходна:

максімальна задзейнічаць унутраны патэнцыял кожнага рэгіёна;

скараціць разрыў ва ўзроўнях сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёнаў;

пераадолець вынікі радыеактыўнага забруджвання ў Гомельскай, Магілёўскай і Брэсцкай абласцях.

Рэгіянальная палітыка будзе накіравана на стварэнне ў кожным рэгіёне рэсурсна-фінансавага патэнцыялу, дастатковага для вырашэння асноўных задач сацыяльна-эканамічнага яго развіцця: забеспячэння комплекснага развіцця рэгіянальных інфраструктурных сістэм, скарачэння разрыву ва ўзроўні і якасці жыцця розных катэгорый насельніцтва ў гарадах і сельскай мясцовасці, фарміравання мясцовага самакіравання.

Асноўная частка мерапрыемстваў, якія аказваюць уздзеянне на рэгіянальнае развіццё, будзе ажыццяўляцца ў рамках агульнай макраэканамічнай, структурна-інвестыцыйнай, знешнеэканамічнай і сацыяльнай палітыкі.

Аб'ектамі асаблівай увагі з боку дзяржавы стануць праблемныя рэгіёны, якія вылзяляюцца спецыфічнымі прыроднымі, сацыяльна-эканамічнымі і экалагічнымі ўмовамі. Да іх ліку аднесены тэрыторыі, што падвергліся забруджванню радыенуклідамі ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС: Беларускае Палессе, Беларускае Паазер'е, Мінская сталічная акруга, Салігорскі прамысловы рэгіён, Наваполацкі прамысловы вузел; раёны, якія мяжуюць з Польшчай, рэспублікамі Балтыі, Украінай, Расійскай Федэрацыяй; дэпрэсіўныя рэгіёны, да якіх трэба аднесці перш за ўсё раёны з нізкім эканамічным патэнцыялам, а таксама якія маюць горадаўтваральныя прадпрыемствы, што знаходзяцца на стадыі банкруцтва, і высокі ўзровень беспрацоўя.

Важнейшай задачай рэгіянальнай палітыкі бліжэйшага перыяду з'яўляецца падтрымка «пунктаў росту» ў выглядзе прамысловых цэнтраў, раёнаў з высокаэфектыўнай сельскай гаспадаркай, свабодных эканамічных зон, тэхнапаркаў і інавацыйных цэнтраў. Для стымулявання дзелавой актыўнасці ў рэгіёнах прыярытэтнага развіцця прадугледжваецца прадастаўленне дзяржаўным і прыватным прадпрыемствам, кампаніям падатковых ільгот, субсідый і крэдытаў.

11. ПРЫРОДАКАРЫСТАННЕ І ВЫРАШЭННЕ ЭКАЛАГІЧНЫХ ПРАБЛЕМ

Асноўнай мэтай сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў у сферы прыродакарыстання ў бліжэйшы перыяд з'яўляецца недапушчэнне пагаршэння стану навакольнага асяроддзя, а ў наступны — забеспячэнне яго няўхільнага аздараўлення.

Інвестыцыйныя рэсурсы на першым этапе будуць накіроўвацца перш за ўсё на прафілактыку патэнцыяльных аварыйных сітуацый, на забеспячэнне ачышчальнымі збудаваннямі ўводзімых у дзеянне аб'ектаў, а таксама на павелічэнне магутнасцей перагружаных ачышчальных збудаванняў, а ў далейшым — на ўкараненне прагрэсіўных тэхналогій і безадходных вытворчасцей.

Наяўныя ўласныя запасы мінеральна-сыравінных рэсурсаў дазваляюць цалкам задаволіць патрэбнасць рэспублікі ў калійнай і каменнай солі, вапнавай і цэментнай сыравіне, тугаплаўкай і керамічнай гліне, будаўнічым, фармовачным, шкляным пяску, пясчана-гравійным матэрыяле, абліцовачным камені.

Важнейшым напрамкам землекарыстання будзе павышэнне ўрадлівасці глебаў і культуры земляробства з захаваннем прыродаахоўных патрабаванняў.

Асноўнай мэтай лясной гаспадаркі з'яўляецца рацыянальнае выкарыстанне і пашыранае аднаўленне лясных рэсурсаў.

Намячаемыя лесааднаўленчыя работы забяспечаць своечасовае і поўнае аднаўленне лясоў на высечаных плошчах.

У мэтах мінімізацыі наступстваў катастрофы на ЧАЭС і сацыяльна-эканамічнай рэабілітацыі тэрыторый, забруджаных радыенуклідамі, прадугледжваецца:

* рэгулярнае правядзенне на пацярпеўшых тэрыторыях радыяцыйна-экалагічнага маніторынгу, удасканаленне яго формаў і метадаў;

* ажыццяўленне комплексу ахоўных мерапрыемстваў, накіраваных на рэабілітацыю забруджаных сельгасугоддзяў, атрыманне сельскагаспадарчай прадукцыі з дапушчальным утрыманнем радыенуклідаў, якія забяспечваюць радыяцыйную бяспеку насельніцтва, прадухіленне пераносу радыенуклідаў на больш чыстыя тэрыторыі;

* выкананне комплексу работ па дэзактывацыі, утылізацыі і захаванню радыеактыўных адходаў;

* удасканаленне нарматыўна-прававой і інфармацыйнай баз.

У адпаведнасці з заканадаўствам прадугледжваецца распрацоўка радыяцыйна-гігіенічных пашпартоў населеных пунктаў, што паслужыць асновай для планавання і рэалізацыі мерапрыемстваў па забеспячэнню радыяцыйнай бяспекі насельніцтва забруджаных тэрыторый.

12. НАПРАМКІ ЗНЕШНЕЭКАНАМІЧНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Развіццё знешнеэканамічнай дзейнасці ў прагназіруемым перыядзе будзе ажыццяўляцца шляхам далейшага скарачэння кватаравання і ліцэнзавання экспарту, субсідзіравання імпарту, устанаўлення новага тарыфнага рэжыму.

Асноўнымі напрамкамі знешнеэканамічнай дзейнасці павінны стаць яе далейшая лібералізацыя, дзяржаўная падтрымка экспарту і імпартных паставак для правядзення структурнай перабудовы эканомікі, ахова інтарэсаў нацыянальнага рынку ад неспрыяльнага ўздзеяння сусветнай кан'юнктуры і замежнай канкурэнцыі.

Прыярытэтнымі напрамкамі знешняй эканамічнай палітыкі рэспублікі застануцца развіццё на рыначнай аснове гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва з дзяржавамі — удзельніцамі СНД, эканамічная інтэграцыя «саюза чатырох» (Беларусі, Казахстана, Кыргызстана і Расіі). Асаблівая ўвага будзе ўдзяляцца развіццю інтэграцыйных працэсаў паміж Беларуссю і Расіяй у рамках Супольніцтва.

Знешнеэканамічнае супрацоўніцтва ў рамках СНД прадугледжваецца ажыццяўляць на аснове скаардынаванага і ўзгодненага правядзення структурных пераўтварэнняў у эканоміцы, умацавання інстытуцыянальных і прававых асноў мытнага саюза, стварэння гандлёва-фінансавых груп, сумесных прадпрымальніцкіх структур і іншых транснацыянальных карпарацый, фарміравання шматбаковай сістэмы ўзаемных разлікаў пры дапамозе стварэння адзінага плацежнага саюза, што будзе спрыяць збалансаванасці міждзяржаўных разлікаў паміж краінамі.

Не менш важныя для Беларусі і гандлёва-эканамічныя сувязі з астатнімі бліжэйшымі суседзямі — краінамі Балтыі, Польшчай, Германіяй і іншымі дзяржавамі Усходняй і Заходняй Еўропы. У мэтах ліквідацыі перашкод на шляху развіцця гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва будзе працягнута работа па заключэнню і рэалізацыі двух- і шматбаковых дагавораў.

Мнагавектарнасць як стратэгічны прынцып знешнеэканамічнай дзейнасці рэалізуецца ў актывізацыі гандлёва-эканамічных адносінаў з рэгіёнамі Паўднёва-Усходняй Азіі, Блізкага Усходу, краінамі Афрыкі і Лацінскай Амерыкі, Кітаем, Японіяй, ЗША і іншымі.

Асабліва важнымі ўяўляюцца паэтапнае ўступленне краіны ў Сусветную гандлёвую арганізацыю (СГА) і Еўрапейскі Саюз, доступ да фінансавых рэсурсаў міжнародных і рэгіянальных арганізацый, што патрабуе ў першую чаргу далейшага ўдасканалення і уніфікацыі дагаворна-прававой і арганізацыйнай баз рэспублікі з улікам інтарэсаў Расіі і іншых удзельнікаў мытнага саюза на аснове патрабаванняў СГА. Уступленне ў СГА ўзмоцніць канкурэнцыю з боку заходніх партнёраў. У гэтай сувязі асаблівую важнасць для эканамічнага развіцця рэспублікі набывае актыўная экспартная стратэгія.

Дзяржаўная палітыка фарміравання міжнароднай спецыялізацыі Беларусі будзе накіравана на эфектыўнае выкарыстанне магчымасцей сусветнага падзелу працы для задавальнення патрэбнасцей краіны і на развіццё канкурэнтаздольных экспартных вытворчасцей. Прадугледжваюцца актывізацыя і каардынацыя дзейнасці структур МЗС і МЗЭС па рэальнаму напаўненню дагавораў і пагадненняў аб супрацоўніцтве ў галіне гандлю і інвестыцый, падпісаных Рэспублікай Беларусь на двух- і шматбаковай аснове.

Асноўнымі мерамі абароны айчынных вытворцаў стануць рэгуляванне мытных пошлін і збораў на імпартныя тавары, аналагі якіх у дастатковай колькасці выпрацоўваюцца ў краіне, а таксама ўзмацненне санітарных і экалагічных патрабаванняў да гэтых тавараў, увядзенне іх сертыфікацыі з улікам інтарэсаў дзяржаў — удзельніц мытнага саюза на аснове патрабаванняў міжнародных стандартаў. Палітыка ў адносінах да імпарту павінна будавацца на прынцыпах разумнага пратэкцыянізму і здаровай канкурэнцыі, на ўзмацненні дзяржаўнай падтрымкі развіцця імпартазамяшчальных вытворчасцей.

У мэтах нарошчвання экспарту, абароны інтарэсаў дзяржавы і ўдзельнікаў знешнегандлёвай дзейнасці патрабуецца правядзенне сістэмы мерапрыемстваў па развіццю інфраструктуры ажыццяўлення знешнегандлёвых аперацый, якія ўключаюць стварэнне інстытута кан'юнктуры экспарту-імпарту, кампаніі па страхаванню рызыкі знешнегандлёвых аперацый, гандлёвых дамоў, дыстрыб'ютарскіх і дылерскіх цэнтраў Рэспублікі Беларусь, якія з'яўляюцца паўнамоцнымі гандлёвымі прадстаўнікамі беларускай дзяржавы на рынках замежных краін, удасканаленне статыстыкі гандлёвага і плацежнага балансаў на аснове цеснай каардынацыі работы інфармацыйных сістэм Дзяржаўнага мытнага камітэта, Міністэрства статыстыкі і аналізу, Нацыянальнага банка.

Больш шырокае развіццё ў знешнеэканамічнай дзейнасці атрымае сфера паслуг. Важнейшай крыніцай паступлення замежнай валюты могуць стаць розныя формы замежнага турызму пры далейшым удасканаленні турыстычнай інфраструктуры і аказваемыя замежным грамадзянам паслугі (тэлекамунікацыйныя, банкаўскія і г. д.).

13. УДАСКАНАЛЕННЕ СІСТЭМЫ ДЗЯРЖАЎНАГА РЭГУЛЯВАННЯ І КІРАВАННЯ. АСНОЎНЫЯ НАПРАМКІ КАДРАВАЙ ПАЛІТЫКІ

У агульным працэсе рэфарміравання і развіцця эканомікі асаблівае месца займае **ўдасканаленне сістэмы дзяржаўнага рэгулявання і кіравання**.

У цяперашні момант, калі адсутнічае рыначная самарэгуляцыя, яшчэ не пераадолены крызіс, на дзяржаву кладзецца вялізная адказнасць і было б недапушчальным змяншаць яе ролю ў эканоміцы, асабліва на этапе выхаду з крызісу.

Не зніжаецца роля дзяржавы і пры пераходзе да рынку. Гэта датычыцца фінансавання дзяржаўных расходаў, ліцэнзавання гаспадарчай дзейнасці і рэалізацыі дзяржаўнай манаполіі на яе асобныя віды, ажыццяўлення дзяржаўнымі органамі ці іх упаўнаважанымі агентамі гаспадарчых і фінансавых аперацый, акцыяніравання і прыватызацыі кіравання дзяржаўнай маёмасцю і прадпрыемствамі, пакеты акцый якіх знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці, санацыі неплацежаздольных прадпрыемстваў, прадастаўлення айчынным і замежным падаткаплацельшчыкам індывідуальных падатковых, мытных і іншых ільгот, размеркавання дзяржаўных субсідый, датацый, заказаў, экспартных квот і прадастаўлення правоў карыстання прыроднымі рэсурсамі, прыняцця рашэнняў аб рэгуляванні дзейнасці прадпрыемстваў-манапалістаў, барацьбы са злачыннымі групоўкамі ў эканоміцы і да т. п.

У працэсе ўдасканалення сістэмы дзяржаўнага кіравання прадугледжваецца забяспечыць яго рацыяналізацыю і фарміраванне структур, адэкватных новаму этапу развіцця краіны і здольных з найвышэйшай эфектыўнасцю рэгуляваць і суправаджаць працэсы рэфарміравання рэальнага сектара эканомікі, бюджэтнай сістэмы, сацыяльнай сферы і прадпрыемстваў усіх формаў уласнасці. Для гэтага будзе выкарыстаны сусветны вопыт краін з сацыяльна арыентаванай рыначнай эканомікай, у якіх дзяржава ў першую чаргу ажыццяўляе адсочванне сацыяльных індыкатараў эканамічнага развіцця, змякчэнне эканамічных праблемных сітуацый, садзейнічанне эканамічнаму і сацыяльнаму развіццю.

Важнейшымі функцыямі дзяржавы ў рэгуляванні і кіраванні эканомікай у пераходны перыяд становяцца доўгатэрміновыя, сярэднетэрміновыя і кароткатэрміновыя прагназіраванне, праграміраванне і планаванне сацыяльна-эканамічнага развіцця. У падрыхтаваным праекце закона аб індыкатыўным планаванні прадугледжваецца як абавязковая схема распрацоўка доўгатэрміновых (15—20 гадоў), пяцігадовых прагнозаў, праграм і планаў, якія канкрэтызуюцца ў штогадовым плане-прагнозе развіцця эканомікі.

Для ўдасканалення арганізацыйнай структуры варта перагледзець раздзяленне функцый паміж Адміністрацыяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і Кабінетам Міністраў Рэспублікі Беларусь у напрамку пашырэння паўнамоцтваў апошняга па экалагічных пытаннях, забяспечыць узаемадзеянне ў рабоце галіновых і тэрытарыяльных органаў кіравання, пераразмеркаваць функцыі паміж рознымі органамі кіравання для выключэння іх дубліравання, аб'яднаць асобныя органы кіравання, якія вырашаюць блізкія ці сумежныя задачы, замацаваць у адпаведнасці з выконваемымі функцыямі за органамі кіравання фінансавыя рэсурсы з правам распараджэння імі. У гэтым годзе будзе распрацавана і прынята новая генеральная схема кіравання народнай гаспадаркай.

У частцы стварэння заканадаўчай асновы патрэбна прыняць шэраг законаў і іншых нарматыўных актаў, якія рэгламентуюць правы і абавязкі дзяржаўных органаў па кіраванню народнай гаспадаркай і іх узаемаадносіны з суб'ектамі гаспадарання, з улікам фарміравання рыначных адносінаў і аховы ўдзельнікаў рынку.

Будзе рэарганізавана сістэма кіравання дзяржаўнай уласнасцю. Для гэтага трэба ў сціслыя тэрміны ўдасканаліць заканадаўчую базу з тым, каб у бліжэйшы час раздзяліць дзяржаўныя прадпрыемствы на казённыя і камерцыялізаваныя, а таксама вызначыць парадак кіравання імі, у тым ліку на аснове перадачы акцый дзяржавы на камерцыйных умовах у кіраванне прыватным асобам і арганізацыям.

Асноўныя напрамкі дзяржаўнай кадравай палітыкі. Распрацоўка новых падыходаў да стварэння сістэмы работы з кадрамі абумоўлена неабходнасцю рэфарміравання эканомікі краіны і яе дзяржаўнага ўладкавання. Асноўныя палажэнні і механізмы гэтай сістэмы замацаваны ва Указах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 14 лістапада 1995 г. № 464 «Аб стварэнні кадравага рэестра Кіраўніка дзяржавы Рэспублікі Беларусь», ад 17 ліпеня 1996 г. № 253 «Аб удасканаленні работы з кіруючымі кадрамі ў сістэме дзяржаўных органаў», у Законе Рэспублікі Беларусь «Аб асновах службы ў дзяржаўным апараце» і іншых нарматыўных актах.

У гэтых дакументах вызначаны галоўныя напрамкі работы з кадрамі па падбору, расстаноўцы іх на кіруючыя пасады, павышэнню ўзроўню прафесіянальнай падрыхтоўкі работнікаў, удасканаленню іх маральных якасцей, вызначэнню атэстацыйнымі камісіямі адпаведнасці кіраўнікоў займаемым пасадам, фарміраванню рэзерву кадраў. На падставе ўказаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь створаны кадравыя рэестры мясцовай выканаўчай улады, вызначаны прававы статус дзяржаўных служачых, вышэйшых службовых асоб.

Фарміраванне і ажыццяўленне дзяржаўнай кадравай палітыкі грунтуецца на прынцыпах:

* стварэння на навуковай заканадаўча-нарматыўнай базе адзінай дзяржаўнай кадравай сістэмы;

* сістэмнасці, якая прадугледжвае комплексны падыход да выкарыстання ўсіх складальных элементаў механізма фарміравання і выкарыстання кадравага патэнцыялу;

* прафесіяналізму кадраў, іх высокіх дзелавых і асабістых якасцей, палітычнай і агульнай культуры;

* спалучэння стабільнасці і ратацыі кадраў, якія забяспечваюць як пераемнасць, так і пераадоленне элементаў кансерватызму ў іх рабоце;

* уліку тэндэнцый і заканамернасцей трансфармацыі дзяржавы і грамадства;

* адкрытасці і галоснасці пры падборы і расстаноўцы кадраў, якія выключаюць праяўленні пратэкцыянізму, гарантуюць захаванне законнасці, развіццё дэмакратыі;

* забеспячэння эфектыўнасці дзейнасці органаў кіравання і работнікаў гэтых органаў шляхам выкарыстання дакладнага арганізацыйнага механізма іх дзейнасці і матывацыі работнікаў на канчатковы вынік і дасягненне мэтаў дзяржаўнага кіравання.

У агульнай сістэме кадравай палітыкі асаблівае месца займае работа з рэзервам кадраў на вылучэнне. Мэта гэтай работы — мець неабходную колькасць дастойных, падрыхтаваных работнікаў, якія здольны забяспечыць замяшчэнне кіруючых пасад.

Адной са складальных механізма ўдасканалення дзейнасці дзяржаўнага апарату з'яўляецца атэстацыя кадраў кіраўнікоў, якая вызначае ўзровень адказнасці кіраўніка і яго асабісты ўклад у агульныя вынікі, прафесіянальна-дзелавыя і асабістыя якасці кіраўнікоў, узровень іх кіраўніцкай культуры і здольнасці працаваць з калектывам.

Галоўная роля ў фарміраванні кіраўніцкага кадравага патэнцыялу належыць сістэме няспыннай падрыхтоўкі, перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі кадраў, якая будуецца на прынцыпах інтэграванасці, няспыннасці, абавязковасці, дыферэнцыраванага падыходу, перспектыўнасці. Неабходнай умовай яе эфектыўнага функцыянавання з'яўляецца ўдасканаленне прававой асновы.

Асноўнымі этапамі ажыццяўлення дзяржаўнай кадравай палітыкі з'яўляюцца:

* вызначэнне патрэбнасцей у кадрах зыходзячы з мэтаў дзяржаўнага кіравання і інтарэсаў грамадства;

* распрацоўка праграмы развіцця кадравага патэнцыялу на падставе аналізу фактычнага стану кадравага корпуса і ступені задавальнення патрэбнасцей дзяржавы;

* рэалізацыя праграмы, уключаючы фарміраванне і падрыхтоўку рэзерву, перападрыхтоўку і павышэнне кваліфікацыі кадраў, іх рух, расстаноўку і кантроль за выкарыстаннем кадравага патэнцыялу грамадства;

* стварэнне і развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы, эканамічнае і фінансавае забеспячэнне.

Працэсы фарміравання і рэалізацыі дзяржаўнай кадравай палітыкі, як і ўся сфера дзяржаўнага кіравання, павінны грунтавацца на выкарыстанні інфармацыйных тэхналогій.

14. ПРАВАВОЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ

Прапануемыя меры і канцэптуальныя падыходы да сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны вызначаюць напрамкі далейшых пераўтварэнняў. Яны адэкватныя трансфармацыйным працэсам, якія праходзяць ва ўсім цывілізаваным свеце, і арыентаваны на фарміраванне новай эканамічнай сістэмы. Хуткасць, глыбіня і маштабы пераўтварэнняў у значнай меры вызначаюцца дзеючай прававой базай. Каб інтэнсіфікаваць працэс рэформаў, неабходна ў максімальна кароткія тэрміны стварыць прававое забеспячэнне намечаных мерапрыемстваў.

Для прыняцця ж новых і ўдакладнення Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь дзеючых законаў па забеспячэнню эканамічных пераўтварэнняў спатрэбіцца доўгі час. Таму, улічваючы неадкладнасць прапануемых рэформаў, абавязковасць паслядоўнасці і комплекснасці іх правядзення, мэтазгодна стварэнне прававога забеспячэння ажыццявіць у два этапы.

Аператыўнае прававое забеспячэнне рэформаў мяркуецца весці галоўным чынам на падставе ўказаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь з іх неадкладнай рэалізацыяй і далей — з паслядоўным заканадаўчым афармленнем і карэкціроўкай у выпадку неабходнасці Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь. Гэта патрабуе і адпаведнай перабудовы сістэмы кіравання эканомікай, павышэння статусу Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь, Міністэрства эканомікі, іншых цэнтральных эканамічных органаў.

Указаныя задачы могуць быць рэалізаваны толькі шляхам унясення ў Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь змяненняў і дапаўненняў, прапанаваных Прэзідэнтам краіны на ўсенародны рэферэндум.

Для рэалізацыі намечаных рэформаў неабходны згода і падтрымка большасці народа, асноўных сацыяльных груп і грамадскіх сіл, кансалідацыя намаганняў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, урада Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнага банка і іншых дзяржаўных органаў, палітычных партый і рухаў.

15. ВАЖНЕЙШЫЯ ПАКАЗЧЫКІ І ЧАКАЕМЫЯ ВЫНІКІ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ

Галоўным вынікам рэалізацыі Праграмы будзе рэальнае і ўстойлівае павышэнне жыццёвага ўзроўню насельніцтва Рэспублікі Беларусь.

Другім важнейшым вынікам рэалізацыі праграмы з'явіцца стварэнне неабходных умоў для далейшага росту дабрабыту народа ў першым дзесяцігоддзі XXI стагоддзя.

Асноўныя чакаемыя паказчыкі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 1996—2000 гады ў працэнтах да папярэдняга года (у супастаўных цэнах)

Назва паказчыкаў	1995 год	1996 год	1997 год	1998--2000 гады
Валавы ўнутраны прадукт (ВУП)	89,9	100-101	105	104--106
Прадукцыя прамысловасці	88,1	100	106	105--107
Валавая прадукцыя сельскай гаспадаркі	95,3	101-102	103-104	102--104
Капітальныя ўкладанні за кошт усіх крыніц фінансавання	73	92	110	110--113
Увод у эксплуатацыю жылых памяшканняў	75	115	115	110--115
Інфляцыя (рост спажывецкіх цэн) у сярэднім за месяц	110,9	102,5	102	101,5--100,5
Дэфіцыт дзяржаўнага бюджэту (у працэнтах да ВУП)	2,6	3	да 4	4-3
Рэальныя грашовыя даходы насельніцтва	74	95	105	104--106
Курс долара (змяненне ў сярэднім за месяц)		80--100 працэнтаў ад узроўню інфляцыі	80--100 працэнтаў ад узроўню інфляцыі	80--100 працэнтаў ад узроўню інфляцыі
Сальда экспарту-імпарту, уключаючы паслугі (у працэнтах да ВУП)	-4,7	-5,7	-5	(-4,0 -- -3,0)

Прапануемыя ў Асноўных напрамках сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны меры дадуць магчымасць:

* выпрацаваць механізм дзяржаўнага рэгулявання і антыкрызіснага кіравання эканомікай ва ўмовах пераходнага перыяду і забяспечыць яго эфектыўнае функцыянаванне;

* стварыць стабільную нарматыўна-прававую базу для нармальнага функцыянавання шматукладнай рыначнай эканомікі з безумоўным раўнапраўем формаў уласнасці;

* забяспечыць і замацаваць дасягнутую макраэканамічную стабілізацыю нацыянальнай эканомікі;

* стварыць перадумовы для ўстойлівага эканамічнага росту, спрыяльныя ўмовы для ўнутранага накаплення і прыцягнення замежнага капіталу;

* правесці неабходныя інстытуцыянальныя і структурныя пераўтварэнні ў краіне;

* ажыццявіць фінансавае аздараўленне нацыянальнай эканомікі;

* рэалізаваць комплекс мераў па развіццю экспарту і паляпшэнню знешнегандлёвага балансу краіны;

* павысіць узровень жыцця насельніцтва краіны, узмацніць сацыяльную абарону яго малазабяспечаных слаёў.

Рэалізацыя Праграмы дасць магчымасць дасягнуць да 1999 года стабілізацыі айчыннай эканомікі і стварэння асноўных перадумоў для яе аздараўлення.

Прагнозныя параметры Праграмы — гэта мінімальна магчымыя паказчыкі, якія могуць быць перавыкананы пры мэтанакіраванай, аператыўнай і паслядоўнай рэалізацыі яе мерапрыемстваў, хуткім і граматным правядзенні сістэмных, структурных і інстытуцыянальных пераўтварэнняў, а таксама пры спрыяльных знешніх умовах.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 21 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 «Царэўна-жаба». Мультфільм.
8.40 «Поезд са станцыі дзяцінства». Маст. фільм. 1-я серыя.
9.45 Фінансавы час.
10.05 Цёмны пакой. Роды.
10.35 «Вандроўка па Браславе». Дак. фільм.
10.45 З фондаў БТ. Творчы партрэт народнай артысткі СССР А. Клімавай. Перадача 1-я.
11.45 «Вазьмі мяне з сабой». Маст. фільм.
15.00 Навіны.
15.10 «Крылатае асляня». Мультфільм.
15.20 «Тэлек-шоу», «Я малюю...»
15.45 Тэлебачанне — школе. Мая радзіма — Беларусь. 4-ы клас. «Чырвоная кніга» Беларусі.
16.05 Майстэрня. Пісьменніца Валянціна Коўтун.
16.30 На добры лад. Перадача з Гомеля.
16.45 «Рызыка-версія». Тэлегульня.
17.15 «Пазнай сябе». Псіхалагічна-кансультатыўная праграма. «Прамая лінія».
17.45 «Гэта мы не праходзілі...» Эканамічная праграма.
18.00 Фінансавы час.
18.25 Музычны антракт.
18.40 Эканамікст.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Рэферэндум: шчырая размова.
19.45 Вертыкаль. Пытанні кадравай палітыкі. Прымае ўдзел М. Ю. Сазонаў — першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.
20.15 Люстэрка. Праграма для жанчын.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 «Вышыня». Маст. фільм.
23.20 Тэлевізійны Дом кіно. Заслужаная артыстка Расіі Алена Драпека.
23.55 Навіны.

ГРТ

17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра». Серыял.
18.10 Гадзіна пік.
18.35 Адгадай мелодыю.
19.00 «Мы».
19.45 Спакойнай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Фантастычны дэтэктыў «Багз — электронныя жучкі».
21.45 Міхаіл Лаўроўскі ў серыі «Жыццё выдатных людзей».
22.10 Навіны.
22.20 Фільм Анатоля Эфраса «У чацвер і больш ніколі».
0.15 Праграма перадач.

Расія

17.05 Тэхнадром імя І. П. Кулібіна.
17.15 L-клуб.
18.00 Момант ісціны.
18.40 Асабліва важныя персоны.
19.00, **23.00** Весткі.
19.30 «Санта-Барбара».
20.30 Джэнтльмен-шоу.
21.00 Надвор'е.
21.05 Дэтэктыў. «На вастры нажа». Маст. фільм (Вялікабрытанія).
22.00 Тэлескоп.
22.30 Арт-абстрэл.
23.25 Тавары — поштай.
23.35 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.50—0.15 Не спі і глядзі. «Руская формула».

Санкт-Пецярбург

13.00 Тэрмін адказу — сёння.
13.25 Парады садаводам.
13.40, **20.35** Тэлеслужба бяспекі.
13.55, 15.55, 18.55, 24.00 Інфарм ТБ.
14.10 «Першае каханне». Серыял.
14.55 «Справа даручаецца дэтэктыву Тэдзі». Мультфільм.
15.05 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
16.05 Міжнародны агляд.
16.35 «Інспектар Гэджэт». Мультсерыял.
16.55 «Парад парадаў» прадстаўляе групу «Дзюна».
17.35 Паказвае Ленінградская АТК.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 «Хатланта»-дыксіленд (ЗША).
20.50 Спартыўны агляд.
21.05 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
21.55 Падзея.
22.10 Гістарычныя расследаванні. «Што яму Венгрыя?»
22.50—0.15 Чэмпіянат Еўропы па дзюдо.

НТБ

7.00, 9.00, 11.00, 13.00 Сёння.
7.15 Анонс тыдня.
7.25 «Маісей заканадаўца». Серыял (Італія-ЗША). 2-я серыя.
8.15 Праграма У. Познера «Чалавек у масцы».
8.50, 12.50 Лацінаманія.
9.25 Маст. фільм «Наш двор».
10.40 Доктар Вугал.
11.15 Маст. фільм «Баракула».
13.15 Рускі альбом. Група «Машына часу».
13.30 Вынікі.

Расійскія універсітэты

15.45 Урокі Феміды. Тэлеконкурс.
16.15 ВГІК. Гарызонты кіно і відэа.
16.40 Навіны.

НТБ

17.00 Мультсерыял «Горац» (Францыя).
17.30 Футбольны клуб.
18.00, **21.00, 23.00** Сёння.
18.35 Герой дня.
19.00 Маст. фільм Д. Макбрайда «Вялікія вогненныя шары».
21.35 Фестываль міні-серыялаў. А. Х'юстан, М. Грыфіт і Д. Пэланс у фільме «Жанчыны з Дзікага захаду» (ЗША). 1-я серыя.
22.30 Часінка.
23.20 Тэніс апоўначы.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па друку выказвае глыбокае спачуванне родным і блізкім з выпадку смерці пісьменніка Аляксандра Пятровіча КАПУСЦІНА.

Аўторак, 22 кастрычніка

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 Абібок.
8.45 «Гэта мы не праходзілі...» Эканамічная праграма.
9.00 Тэлебачанне — школе. Мая радзіма — Беларусь. 4-ы клас. «Чырвоная кніга» Беларусі.
9.20 «Дзяжурная аптэка». Тэлесерыял (Іспанія). Заключная серыя.
10.00 «У стылі джаз-ротра». Фільм-канцэрт.
10.40 «Скарбніца мудрасці». Мультфільм.
11.05 «Посад за станцыі дзяцінства». Маст. фільм. 2-я серыя.
12.10 Акалада. Музычна-забаўляльная праграма.
15.00 Навіны.
15.10 «Хор і мудрацы», «Крымская легенда», «Дама здавала ў багаж». Мультфільмы.
15.45 Тэлебачанне — школе. Чалавек і свет. 3-і клас. Расліны і жывёлы поля.
16.05 «Усё пра ўсё». Праграма для дзяцей.
16.30 Радавод. Харэаграфічны фальклор вёскі Ласі Бабруйскага раёна.
16.55 Педагагічны экран. Вучнёўскае самакіраванне.
17.40 Творцы. Народны артыст СССР Аркадзь Саўчанка.
18.10 «Будзьце здаровы».
18.25 Музычны антракт.
18.40 Эканамікст.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Рэферэндум: шчырая размова.
19.35 «Трапічная спёка». Тэлесерыял (ЗША). 1-я серыя.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.15 А. Болтнеў, Н. Руслана, А. Міронаў у маст. фільме «Мой сябар Іван Лапшын».
23.50 Дзённік фестываля «Залаты шлягер».
24.00 Навіны.

ГРТ

11.00 Навіны.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір», «Мы і рынак».
11.55 «ТАСС упаўнаважаны заявіць...» 9-я серыя.
13.00 «Жоўты бусел». Мультфільм.
13.10 Брэйн рынг.
14.00 Навіны (з сурдаперакладам).
14.20 «Горад сабак».
14.45 Кар'ера «Вясёлая кампанія».
14.55 Мультпазл.
15.10 Чароўны свет, або Сінема.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 ...Да шаснаццаці і старэйшым.
16.30 «Вакол свету». Па старонках перадачы «Клуб падарожнікаў».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.10 Гадзіна пік.
18.35 Адгадай мелодыю.
19.00 Тэма.
19.45 Спакойнай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Барыс Андрэеў, Пётр Алейнікаў, Марк Бернэс у фільме «Вялікае жыццё».
23.00 Навіны.
23.50 Серыял «Пятніца, 13».
0.55 Праграма перадач.

Расія

6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 «Мак і Матлі». Серыял.
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 Экспавеснік.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 «Дарагая рэдакцыя...»
8.55 «Санта-Барбара».
9.50, 23.25 Тавары — поштай.
10.20—11.15 «Санта-Барбара».
16.20 Блак-нот.
16.35 «Чэленджэрс». Серыял для падлеткаў.
17.10 Тэлечасопіс «Здароўе».
17.20 Спяваюць драматычныя артысты.
17.45 Надзвычайны канал.
18.15 Лідэр-прагноз.
18.40 Асабліва важныя персоны.
19.30 «Санта-Барбара».
20.30 Раз у тыдзень.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 Ад фортэ да піяна.
21.30 «Выкрыццё прышэльца — факт ці выдумка». Дак. фільм (ЗША).
22.30 Эх, дарогі!
23.35 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.50 Хто на што здатны.
24.00—0.55 Гукавая дарожка.

Санкт-Пецярбург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 23.20 Інфарм ТБ.
12.10 «Першае каханне». Серыял.
13.00 Тэрмін адказу — сёння.
13.25 Парады садаводам.
13.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі.
14.05 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
14.55 Чэмпіянат Еўропы па дзюдо.
16.05 Тата, мама і я — спартыўная сям'я.
16.35 «Інспектар Гэджэт». Мультсерыял.
16.55 Дзецям пра зверанят.
17.20 «Сапраўднае мядзведзяня». Мультфільм.
17.35 Паказвае Ленінградская АТК.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 Формула згоды.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
21.55 Падзея.
22.10—23.25 «Крах інжынера Гарына». Маст. фільм. 1-я серыя.

НТБ

7.00, 9.00, 11.00, 13.00 Сёння.
7.15 «Маісей заканадаўца». Серыял. 2-я серыя.
8.05 Лепшыя цыркі свету. «19-ы міжнародны фестываль цырка ў Монтэ-Карла». Частка 1-я.
9.15 Маст. фільм «Лурджа Магданы».
10.20 Лацінаманія.
10.45 Доктар Вугал.
11.15 Маст. фільм «Чалавек з страхавой кампаніі» (Вялікабрытанія).
12.45 Рускі альбом. Група «Брава».
13.15 Фестываль міні-серыялаў. «Жанчыны з Дзікага захаду» (ЗША). 1-я серыя.

Расійскія універсітэты

14.55 «Вядомы і самы вытанчаны Мацвей Казакоў». Дак. фільм.
15.15 Ю. М. Лотман. Гутаркі пра рускую культуру.
16.00 Урокі малявання. Монатыпія. Заняткі 1-я.
16.15 ВГІК. Гарызонты кіно і відэа.
16.40 Навіны.

НТБ

17.00 Мультсерыял «Горац» (Францыя).
17.30 Праграма для дзяцей. «Вуліца Сезам».
18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
18.35 Герой дня.
19.00 П. Дэваэр у фільме «Псіхатэрапеўт» (Францыя).
20.40 Рускі альбом.
21.35 «Жанчыны з Дзікага захаду». 2-я серыя.
22.30 Часінка.
23.20 Вялікі рынг.
23.50 Меламанія. «Эрык Клэптан».

Серада, 23 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 ШАНЦ. Інфармацыйна-аналітычная праграма па пісьмах гледачоў.
8.45 «Той, хто ходзіць па цемры, не ведае, куды ідзе». Дак. фільм.
9.00 Тэлебачанне — школе. Чалавек і свет. 3-і клас. Расліны і жывёлы поля.
9.20 «Вяроўка». Мультфільм.
9.30 «Востраў натхнення». Тэатралізаваная казка.
10.05 «Трапічная спёка». Тэлесерыял (ЗША). 1-я серыя.
11.05 Камп'ютэрны палігон.
11.35 Відзьма-нявідзьма.
12.35 «Я здзейсню правасуддзе». Маст. фільм з субцітрамі (Індыя).
15.00 Навіны.
15.10 «У краіне вясёлага дзяцінства», «Следства вядуць Калабкі». Мультфільмы.
15.50 Сядзіба. Праграма для дачнікаў.
16.15 Канцэртны сезон. «Віртуозы Масквы» на Беларусі.
17.10 Крэда. Прадпрыемствы-экспарцёры.
17.30 Госці ў хату. Да Дня Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.
18.10 «Жывая дрэва душа». Дак. фільм БТ.
18.25 Музычны антракт.
18.40 Эканамікст.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Рэферэндум: шчырая размова.
19.30 «Хто гэта?» Тэлегульня.
19.40 «Трапічная спёка». 2-я серыя.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Аўта-парк.
22.15 «Дамскае танга». Маст. фільм.
23.45 Супергол.
0.15 Навіны.
0.30 Каралеўскае паляванне.

ГРТ

11.00 Навіны.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір», «Кантакт — дзелавое супрацоўніцтва краін Садружнасці».
11.55 «ТАСС упаўнаважаны заявіць...» 10-я серыя, заключная.
13.00 «Суседзі». Мультфільм.
13.10 Брэйн рынг.
14.00 Навіны.
14.20 «Горад сабак».
14.45 Кактус і К.
14.55 До-мі-соль.
15.10 Кліч джунгляў.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 Тэт-а-тэт.
16.30 «Вакол свету».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.10 Гадзіна пік.
18.35 Адгадай мелодыю.
19.05 «Парыжскія тайны Эльдара Разанава». Раман Паланскі.
19.45 Спакойнай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Настасся Кінскі ў фільме Рамана Паланскага «Тэс».
23.45 Навіны.
23.55 «Пятніца, 13».
0.50 Праграма перадач.

Расія

6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 «Мак і Матлі». Серыял.
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 У свеце капіталу.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 «Дарагая рэдакцыя...»
8.55 «Санта-Барбара».
9.50, 23.25 Тавары — поштай.
10.20—12.40 А. Райкін у маст. фільме «Людзі і манекены». 1-я серыя.
16.20 Блак-нот.
16.35 «Чэленджэрс». Серыял для падлеткаў.
17.05 Тэлечасопіс «Здароўе».
17.15 Астралогія кахання.
17.45 Ваша права.
18.15 Клуб губернатараў.
18.40 Асабліва важныя персоны.
19.30 «Санта-Барбара».
20.30 Раман Віктюк у праграме «Бочка мёду».
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Боб Робертс». Маст. фільм (ЗША).
23.35 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.50 Хто на што здатны.
20.00—0.25 Не спі і глядзі. «Другое дыханне».

Санкт-Пецярбург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 23.15 Інфарм ТБ.
12.10 «Першае каханне». Серыял.
13.00 Тэрмін адказу — сёння.
13.25 Парады садаводам.
13.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі.
14.10 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
14.55 «Тэатральная правінцыя?..» Арлоўскі фестываль «Руская класіка. Леанід Андрэеў».
15.25 «Пад небам Берліна». Тэлефільм (Германія).
16.05 Асабістая справа.
16.35 «Інспектар Гэджэт». Мультсерыял.
16.55 «Балетная сюіта». Тэлефільм.
17.35 Паказвае Ленінградская АТК.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 Да 200-годдзя Гатчыны. «Гатчынская машкерада».
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
21.55 Падзея.
22.10—23.21 «Крах інжынера Гарына». Маст. фільм. 2-я серыя.

НТБ

7.00, 9.00, 11.00, 13.00 Сёння.
7.15 «Маісей заканадаўца». Серыял. 4-я серыя.
8.05 Лепшыя цыркі свету. «19-ы міжнародны фестываль цырка ў Монтэ-Карла». Частка 2-я.
9.15 Маст. фільм «Дзень апошні, дзень першы».
10.35 Маст. фільм «Цудоўныя гады» (ЗША).
11.15 Маст. фільм «Тайныя страсці» (Вялікабрытанія).
12.50 Лацінаманія.
13.15 «Жанчыны з Дзікага захаду». 2-я серыя.

Расійскія універсітэты

14.55 «Канстанцін Ваншэнкін. Пошукі сябе». Частка 3-я.
15.55 Руская мова. Сакрэты арфаграфіі. Урок 5-ы.
16.15 ВГІК. Гарызонты кіно і відэа.
16.40 Навіны.

НТБ

17.00 Мультсерыял «Горац» (Францыя).
17.30 Праграма для дзяцей. «Вуліца Сезам».
18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
18.35 Герой дня.
19.00 Маст. фільм «Адпетыя махляры» (ЗША).
21.35 Фестываль міні-серыялаў. «Жанчыны з Дзікага захаду». 3-я серыя.
22.30 Часінка.
23.20 Такое спартыўнае жыццё.
23.50 Кафэ «Абломаў».

Чацвер, 24 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 Аўта-парк.
8.30 «Купалінка». Дак. фільм.
9.00 Каралеўскае паляванне.
9.40 «Кошчын дом». Мультфільм.
9.55 «Тэлебом»-дыскатэка.
10.40 «Трапічная спёка». Тэлесерыял (ЗША). 2-я серыя.
11.40 Госці ў хату. Да Дня Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.
12.10 Музыка без межаў. Музычна-інфармацыйная праграма.
12.40 Б. Шчарбакоў і А. Барысаў у маст. фільме «Бацькі» (з субцітрамі).
15.00 Навіны.
15.10 «Вясёлая карусель», «Светлячок і Расінка», «Скачок». Мультфільмы.
15.50 Студыя «Акно». «Белая каралева».
16.15 Тэлебачанне — школе. Гісторыя Беларусі. 9-ы клас. Палітыка беларусізацыі ў 20-я гады XX стагоддзя.
16.45 Беларускі дом. «Спадчына». Старажытны Навагрудак. Перадача 1-я.
17.05 Арсенал. Праграма для вайскоўцаў.
17.35 Памежжа. Перадача з Гродна.
18.00 Творцы. Рэжысёр Барыс Луцэнка.
18.25 Музычны антракт.
18.40 Эканамікст.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Рэферэндум: шчырая размова.
19.35 «Трапічная спёка». 3-я серыя.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.10 Час аркестра. Музычная праграма з удзелам Дзяржаўнага канцэртнага аркестра Беларусі.
22.55 «Оскар». Тэлегульня. «Крок». Праграма для моладзі.
23.55 Навіны.

ГРТ

8.00 Навіны.
8.15 «Новая ахвяра».
9.00 «Парыжскія тайны Эльдара Разанава».
9.40 Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
10.25 Мультфільм.
10.35 Смак.
11.00 Навіны.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Свет». «Пад дахам міру».
11.55 «Рускі транзіт».
12.50 Мультфільм.
13.05 Брэйн рынг.
14.00 Навіны.
14.20 «Горад сабак».
14.45 Лега-га!
15.10 Цін-Тонік.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 Рок-урок.
16.30 «Вакол свету».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.05 Гадзіна пік.
18.30 Іграй, гармонік любы!
19.00 Дзіўныя гісторыі ў праграме «Мая сям'я».
19.45 Спакойнай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Маст. фільм «Марафонец».
23.10 Навіны.
23.20 «Абоз».
0.10 «Пятніца, 13».
1.05 Праграма перадач.

Расія

6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 «Мак і Матлі». Серыял.
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 Экспавеснік.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 «Дарагая рэдакцыя...»
8.55 «Санта-Барбара».
9.50, 23.25 Тавары — поштай.
10.20—11.40 «Людзі і манекены». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.20 Блак-нот.
16.35 Цыкл «Галерэя».
17.10 Экспавеснік.
17.20 Царская ложа.
17.45 «Цёмная» для П. Маставога.
18.00 Новае пятае кола.
18.40 Асабліва важныя персоны.
19.30 «Санта-Барбара».
20.30 Лато-мільён.
20.45 Рэк-тайм.
21.00 Надвор'е.
21.05 «Луна-парк». Маст. фільм (Расія—Францыя).
23.35 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.50 Хто на што здатны.
24.00—0.25 Не спі і глядзі.

Санкт-Пецярбург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 23.30 Інфарм ТБ.
12.10 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказу — сёння.
13.25 Парады садаводам.
13.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі.
14.10 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
14.55 Дырыжыруе Георг Шолці. 6-я сімфонія П. І. Чайкоўскага.
15.45 «Адроджаны звон». Тэлефільм.
16.10 Парадоксы гісторыі. «Меч Немезіды».
16.35 «Інспектар Гэджэт». Мультсерыял.
17.00 Казка за казкай.
17.35 Паказвае Ленінградская АТК.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 Асабістая справа.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
21.55 Падзея.
22.10 «Закулісе». Вольга Чэнчыкава: «Маю, каб аддаваць».
22.50—23.38 «Тэлекампакт». Музычнае шоу.

НТБ

7.00, 9.00, 11.00, 13.00 Сёння.
7.15 «Маісей заканадаўца».
8.05 Маст. фільм «Цудоўныя гады».
8.50 Лацінаманія.
9.15 Маст. фільм «Ну і моладзь!»
10.50 Доктар Вугал.
11.15 Маст. фільм «Каханне і хлусня».
12.50 Рускі альбом.
13.15 «Жанчыны з Дзікага захаду».

Расійскія універсітэты

14.55 Амплітуда поспеху.
15.10 Дак. фільм.
15.35 Гутаркі пра рускую культуру.
16.15 Гарызонты кіно і відэа.
16.40 Навіны.

НТБ

17.00 Мультсерыял.
17.30 Праграма для дзяцей. «Вуліца Сезам».
18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
18.35 Герой дня.
19.00 Маст. фільм «Анёл цемры».
20.35 Рускі альбом.
21.35 «Жанчыны з Дзікага захаду».
22.30 Часінка.
23.20 Маст. фільм «Джульета і духі».

Пятніца, 25 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 «Кубік», «Страчаная Галактыка». Мультфільмы.
8.30 Бархатны сезон. Музычна-забаўляльная праграма.
9.00 Тэлебачанне — школе. Гісторыя Беларусі. 9-ы клас. Палітыка беларусізацыі ў 20-я гады XX стагоддзя.
9.30 Студыя «Калыханка». «Уся справа ў капелюшы».
10.00 «Трапічная спёка». 3-я серыя.
11.00 Люстэрка. Праграма для жанчын.
11.20 Творчы партрэт народнай артысткі СССР А. Клімавай. Перадача 2-я.
12.15 Рэтраспектыва фільмаў кінарэжысёра В. Турава. «Меншы сярод братоў». Маст. фільм.
15.00 Навіны.
15.15 «Дыназаўрык», «Кароль і гном», «Цінка-павуцінка». Мультфільмы.
15.55 Як нараджаецца музыка? Лаўрэат міжнародных конкурсаў Цімур Шчарбакоў і юная спявачка Насця Папова.
16.15 Да 300-годдзя Расійскага флоту. «Парусная рэгата ў Санкт-Пецярбургу».
16.40 «Правінцыя». Воранаўскі раён.
17.10 Кантрасты. Прававая праграма.
17.40 «Эканамікст».
17.50 «Сталіца». Прымаюць удзел прадстаўнікі Мінскага гарвыканкома. «Прамая лінія».
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Рэферэндум: шчырая размова.
19.35 «Трапічная спёка». 4-я серыя.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.10 «Леў Талстой». Маст. фільм. 1-я серыя.
23.40 «12, ці На ноч гледзячы».
24.00 Навіны.
0.15 Акалада. Музычна-забаўляльная праграма.

ГРТ

8.00 Навіны.
8.15 «Новая ахвяра».
9.10 Дзіўныя гісторыі ў праграме «Мая сям'я».
9.50 Пакуль усе дома.
10.30 Ранішняя пошта.
11.00 Навіны (з сурдаперакладам).
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Свет». «Ад пятніцы да пятніцы. Займальныя сюжэты з краін Садружнасці».
11.55 «Рускі транзіт». 2-я серыя.
12.50 «Чароўная палачка». Мультфільм.
13.05 Брэйн рынг.
14.00 Навіны (з сурдаперакладам).
14.20 «Горад сабак». Мультсерыял. Заключныя серыі.
15.00 «Марыць не шкодна».
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 Дзеючыя асобы.
16.30 «Вакол свету». Па старонках перадачы «Клуб падарожнікаў».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.15 Чалавек і закон.
18.45 Поле цудаў.
19.45 Спакойнай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Вялікія сышчыкі. «Каломба ідзе на гільяціну».
22.25 Погляд.
23.10 Навіны.
23.20 Начная кіназала. Чарльз Бронсан у баевіку «За дзесяць хвілін да поўначы».
1.10 Праграма перадач.

Расія

6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 «Мак і Матлі». Серыял.
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 У свеце капіталу.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 «Дарагая рэдакцыя...»
8.55 «Санта-Барбара».
9.50, 23.25 Тавары — поштай.
10.20 Гандлёвы дом «Ле Монці».
10.35—11.55 «Людзі і манекены». Маст. фільм. 4-я серыя.
16.20 Блак-нот.
16.35 Часопіс часопісаў.
16.45 Імперыя гульняў.
17.35 Крок за крокам.
17.45 Вертыкаль.
18.10 Бясконцае падарожжа.
18.40 Асабліва важныя персоны.
19.30 «Санта-Барбара».
20.30 Сам сабе рэжысёр.
21.00 Надвор'е.
21.05 Футбол. «Лакаматыў» (Масква) — «Ротар» (Валгаград).
23.35 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.50—0.35 Адамаў яблык.

Санкт-Пецярбург

11.55, 13.55, 18.55, 23.15 Інфарм ТБ.
12.10 «Першае каханне». Серыял.
13.00 Тэрмін адказу — сёння.
13.25 Парады садаводам.
13.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі.
14.10 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
14.55 «Брава, маэстра!»
15.15 «Тэлекампакт». Музычнае шоу.
16.05 Ток-шоу «Наўздагад».
16.35 «Інспектар Гэджэт». Мультсерыял (Францыя, ЗША).
16.55 «Закулісе». Вольга Чэнчыкава: «Маю, каб аддаваць».
17.35 Паказвае Ленінградская АТК.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 «Без назвы». Гумарыстычная праграма.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
21.55 Падзея.
22.10—23.20 «Крах інжынера Гарына». Маст. фільм. 3-я серыя.

НТБ

7.00, 9.00, 11.00, 13.00 Сёння.
7.15 «Маісей заканадаўца». Серыял. Заключная серыя.
8.05 Маст. фільм «Цудоўныя гады».
8.50 Лацінаманія.
9.15 Маст. фільм «Апошні воін» (ЗША).
10.45 Рускі альбом. Група «Дзюна».
11.15 Маст. фільм «Шэпт» (Канада).
12.45 Доктар Вугал.
13.15 Фестываль міні-серыялаў. «Жанчыны з Дзікага захаду». Заключная серыя.

Расійскія універсітэты

15.00 Мінарэт.
15.35 «Дойлід Масквы Восіп Бове». Дак. фільм.
15.55 Руская мова. Сінтаксіс і пунктуацыя. Урок 5-ы.
16.10 ВГІК. Гарызонты кіно і відэа.
16.40 Навіны.

НТБ

17.00 Маст. фільм «Дзеці супраць монстраў» (ЗША).
17.30 Футбольны клуб.
18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
18.35 Герой дня.
19.00 Наша старое кіно. «Каўказская палонніца, або Новыя прыгоды Шурыка».
20.25 Рускі альбом. Група «Машына часу».
21.35 Фестываль міні-серыялаў. Э. Фенек, А. Жырардо ў фільме «Тайныя злачынствы» (Італія). 1-я серыя.
23.20 «Эмітывілскі жах». Маст. фільм (ЗША).
1.20 Начны канал. Эратычнае шоу свету.

Субота, 26 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.00 Навіны.
8.15 «Сугучнасць». Перадача з Брэста.
8.35 Існасць. Духоўная праграма.
9.05 «Лёс мой і надзея». Сацыяльная рэабілітацыя інвалідаў.
9.40 Здароўе. Беларускі жэньшэнь і яго выкарыстанне.
10.10 «Усё пра ўсё». Інфармацыйна-пазнавальная праграма для дзяцей.
10.35 Вандроўнік. Праграма для аматараў турызму.
10.50 Шматгалоссе. «Цвяток радзімы васілька...» Аднаўленне традыцый ганчарных промыслаў.
11.20 Алімп: ад падножжа да вяршыні.
11.40 «Вока». Пра рэкламу і не толькі...
12.05 «Подых навальніцы». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
14.25 Калаж. Праграма для дзелавых людзей.
14.55 Творцы. Народная артыстка Беларусі Зінаіда Браварская.
15.40 «Востраў маладосці нашай». Да 75-годдзя Белдзяржуніверсітэта.
16.55 Гісторыя кахання. Кінарэжысёр Віктар Тураў.
17.15 Прэс-імпрэза з удзелам членаў Беларускага фонду Рэрыхаў.
17.55 Беларускі дом. Мастацка-публіцыстычная праграма.
18.35 Галерэя. Драматург Аляксей Дудараў. Аўтарская праграма Таццяны Ягоравай.
19.05 V Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар-96». 2-я частка.
20.40 Рэклама.
21.00 Навіны.
21.45 Музычны антракт.
21.55 С. Блатун. Монаспектакль «Палын бессмяротнасці».
22.20 «Леў Талстой». Маст. фільм. 2-я серыя.
23.50 Відзьма-нявідзьма.

ГРТ

7.00 Фільм «Груз без маркіроўкі».
8.30 Слова пастыра. Мітрапаліт Кірыл.
8.45 Хатняя бібліятэка.
9.00 Навіны.
9.15 Не зявай!
9.45 Ранішняя пошта.
10.20 Смак.
10.45 Вяртанне Траццякоўкі.
11.10 Фільм Ігара Масленікава «Пікавая дама».
12.45 Разумнікі і разумніцы.
13.30 Пад знакам «Пі».
14.00 Навіны.
14.20 «Вяртанне на Востраў скарбаў». 8-я серыя.
15.10 «Акно ў Еўропу».
15.40 У свеце жывёл.
16.15 «Кола гісторыі».
17.00 Навіны.
17.20 Ералаш.
17.45 Маст. фільм «Верныя сябры».
19.45 Спакойнай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.45 Праграма перадач.
20.50 «В'етнам. Да запатрабавання». 10-я серыя, заключная.
21.45 Гумарыстычны часопіс.
22.15 Маст. фільм «Жуль і Джым».
0.10 Праграма перадач.

Расія

7.00 Лукамор'е.
7.35 «Перавал». Мультфільм.
8.05 «Мак і Матлі». Серыял.
8.30 Па вашых пісьмах.
9.00 Экспартлес.
9.15 Парламенцкі тыдзень.
10.00 Весткі ў адзінаццаць.
10.15 Кніжная лаўка.
10.30 Добрай раніцы.
11.00 21-ы кабінет.
11.25 Ананімныя субяседнікі.
11.55 «Паэт у Расіі — больш, чым паэт...»
12.25 Працей простага.
13.00, 19.00, 23.55 Весткі.
13.20 «Тайна Сахары». Прэм'ера маст. фільма (Італія). 5-я серыя.
14.15 Нічога, акрамя...
14.30 Дэ факта.
14.55 Сад культуры.
15.25 Свая гульня.
15.50 Песня Расіі.
16.45 Старая кватэра.
18.00 «Каралева Марго». Маст. фільм. 14-я серыя.
19.35 Суботні вечар з Зіновіем Гертам.
21.05 Надвор'е.
21.10 Двайны партрэт.
22.05 «Гары Трэйсі». Маст. фільм (ЗША).
0.10--1.05 Праграма «А».

Санкт-Пецярбург

9.25 Па рацэ плыве сякера.
9.55, 11.55, 13.55, 15.55, 18.55 Інфарм ТБ.
10.10 «Гонар маю». Ваенны агляд.
10.40 «Колькі пачуцця ў напеве родным». Фільм-канцэрт.
11.10 Ток-шоу «Наўздагад».
11.40 Страсці-мардасці.
12.10 «Чалавек-невідзімка». Тэлеспектакль.
14.10 Яшчэ адна Расія.
14.25 Сядзібы.
14.50 «Тайна краіны Суніцы». Мультфільм.
15.10 Спартыўны агляд.
15.25 Парадоксы гісторыі. «6 лістапада 1796 г. Да і пасля поўначы».
16.10 Экспрэс-кіно.
16.35 Студыя «Уяві».
17.00 Зебра.
17.35 Паказвае Ленінградская АТК.
18.40 Вялікі фестываль.
19.20 «Рызыка без кантракта». Маст. фільм (Расія).
20.40 «Брава, маэстра!»
20.55 Свецкая хроніка.
21.10 Блеф-клуб.
21.45 Раман з героем.
22.15—23.20 «Крах інжынера Гарына». Маст. фільм. 4-я серыя.

НТБ

7.00 Маст. фільм «Цудоўныя гады» (ЗША).
7.50 «Смерць па кантракту».
8.40 Рускі альбом.
9.00, 13.00 Сёння.
9.15 Маст. фільм «Альфрэда, Альфрэда».
10.55 Лепшыя цыркі свету.
11.25 Маст. фільм «Ва ўцёках».
13.15 «Тайныя злачынствы».

Расійскія універсітэты

15.25 Раманса трапяткія гукі.
15.45 Крок з кола.
16.05 Інфармацыйны агляд.
16.25 Ток-шоу «Кар'ера».

НТБ

17.00 Маст. фільм «Дзеці супраць монстраў» (ЗША).
17.30 Дог-шоу «Я і мой сабака».
18.00, 21.00 Сёння.
18.30 «Крымінальная Расія: сучасныя хронікі».
19.00 «Тайныя злачынствы».
20.00 Надоечы.
20.45 Лялькі.
21.35 Маст. фільм «Сатырыкон Феліні».
23.50 Трэцяе вока.
0.35 Начны канал. «Плэйбой».

Нядзеля, 27 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.00 Кола часу. Гістарычны каляндар. Да 400-годдзя ўтварэння Брэсцкай Уніі.
8.30 «Кокан». Мультсерыял.
8.55 Пераможца. Спартыўная праграма.
9.15 Мульціклуб.
9.45 Вяршыня свету. Падвядзенне вынікаў гульняў кастрычніка.
10.20 «Усё нармальна, мама!»
10.50 Тураб'ектыў.
11.20 Марсава поле. Музычная праграма для вайскоўцаў.
11.50 Міжнародны кур'ер.
12.20 Свет прыроды і захапленняў.
12.40 Прэм'ер-кіно. Лістапад.
13.25 «Наконадні будучыні», «Тэлек-шоу».
14.20 «Вайна ў паветры». Дак. серыял (ЗША).
14.45 Вас выклікае Спартландыя. Міжнародная таварыская сустрэча школьнікаў Беларусі і Узбекістана.
15.45 Мост.
16.10 Тэатр у фатэлі.
16.50 «Залатыя ключы». Тэлефестываль народнай творчасці.
17.30 М. Няёлава і Ю. Будрайціс у маст. фільме «Карусель».
18.40 Камп'ютэрны палігон.
19.05 Абібок.
19.40 Калыханка.
20.00 Рэзананс.
20.50 Спартыўны тэлекур'ер.
21.10 Навіны.
21.25 Ток-шоу «Карамболь» з удзелам лідэра рок-групы «ДДТ» Юрыя Шаўчука.
22.00 Ізабэла Раселіні ў маст. фільме «Галантныя дамы».
23.55 «Бархатны сезон». Музычна-забаўляльная праграма.

ГРТ

7.00 Фільм-казка «Трэці прынц».
8.25 Мультфільмы нашага дзяцінства. «Чароўны магазін».
9.00 Навіны.
9.15 «Бесталковыя заметкі» Дзм. Крылова.
9.30 Пакуль усе дома.
10.10 Ранішняя зорка.
11.00 «Служу Расіі!» «Армейскі магазін».
11.30 Іграй, гармонік любы!
12.00 Рускі свет.
12.30 Серыял «Падводная адысея каманды Кусто». «Кіты пустыні».
13.25 Смехапанарама. Вядучы — Я. Петрасян.
14.00 Навіны (з сурдаперакладам).
14.20 Зоркі оперы. Тэрэса Берганца і Хайме Арагаль (Іспанія).
15.10 Клуб падарожнікаў.
15.55 Неяк раз.
16.05 Мультфеерверк: «Камп'ютэрныя войны», «Прыгоды Вудзі і яго сяброў».
16.45 «Сам на сам».
17.20 Шчаслівы выпадак.
18.10 Песня-96.
19.00 Час.
19.35 Праграма перадач.
19.40 КВЗ-96.
21.50 Футбольны агляд.
22.20 Навіны.
22.30 Роберт дэ Ніра ў вострасюжэтным фільме «Адваротная цяга».
1.00 Праграма перадач.

Расія

7.00 Лукамор'е.
7.30 «Архангельскія навелы». Мультфільм.
7.50 Спортлато.
8.00 «Мак і Матлі». Серыял.
8.20 «За ваколіцай». Фальклорны фестываль.
8.35 Пілігрым.
9.00 Вуснамі дзіцяці.
9.30 Прысяга.
10.00 Весткі ў адзінаццаць.
10.05 Рускае лато.
10.55 Прыз групы «Сава».
11.00 Чалавек на Зямлі.
11.30 Кніжная лаўка.
12.00 Тэлетэатр. А. П. Чэхаў «Шампанскае», «Размова п'янага з цвярозым чортам».
12.25 Працей простага.
13.00, 23.25 Весткі.
13.20 «Тайна Сахары». Маст. фільм. 6-я серыя.
14.15 Нічога, акрамя...
14.30 Дыялогі пра жывёл.
14.55 Караоке па-руску.
15.25 Экіпаж кругасветнага плавання.
15.55 Рэпарцёр.
16.10 Футбол без межаў.
16.40 «Ва ўсіх на вуснах». Праграма Наталлі Дар'ялавай.
17.00 «Крануты», «Аладзін».
18.00 «Каралева Марго». Маст. фільм. 15-я серыя.
19.00 Люстэрка.
20.00 Рэпартаж ні аб чым.
20.15 «Спортлато-82». Маст. фільм.
21.55 «К-2» прадстаўляе: «Калізей».
22.50 У Ксюшы.
23.40—0.30 Прагулка з Іаганам Штраусам.

Санкт-Пецярбург

9.25 Тата, мама і я — спартыўная сям'я.
9.55, 11.55, 13.55, 15.55, 18.55 Інфарм ТБ.
10.10 Авертайм.
10.40 «Неўтаймаваная Афрыка». Дак. серыял. 1-я серыя.
11.10 Храм.
11.40 Увесь гэты цырк.
12.10 «Музычная гісторыя». Маст. фільм.
13.30 «Ваенная музыка». Фільм-канцэрт.
14.10 Яшчэ адна Расія.
15.10 Салісты Марыінкі. Аляксандр Марозаў.
16.10 Спартыўная праграма.
16.35 «Паласатая музыка», «Казка за казкай».
17.35 Паказвае Ленінградская АТК.
18.40 Скарбы Пецярбурга. Рускі музей.
19.20 «Прысвячэнне». Адзін дзень Марской акадэміі.
19.35 «Трохвугольнік». Маст. фільм (Арменія).
20.55 Ва ўсіх на вачах.
21.10 Ноу смокінг.
21.55 Міжнародны агляд.
22.20 «Паглядзім».
22.35—23.40 «Ідэальная пара». Маст. фільм.

НТБ

7.00 Маст. фільм «Цудоўныя гады» (ЗША).
7.50 Дэтэктывы Д. Х. Чэйза. «Смерць па кантракту». 2-я серыя.
8.40 Лацінаманія.
9.00, 13.00 Сёння.
9.15 Маст. фільм «Плач невінаватага» (Ірландыя—ЗША).
10.50 Лепшыя цыркі свету. «10-ы магічны Гран-пры, Монтэ Карла». Частка 2-я.
11.20 Маст. фільм «Цнатлівасць» (Італія—Вялікабрытанія).
12.45 Рускі альбом.
13.15 Міні-серыял «Тайныя злачынствы». 2-я серыя.
14.00 Надоечы.
14.40 Лялькі.

Расійскія універсітэты

15.25 Пад'ём пераваротам.
15.55 «Бессмяротны воін». Перадача 3-я.
16.25 Забытыя імёны. Сяргей Дзягілеў. Частка 2-я.

НТБ

17.00 Маст. фільм «Дзеці супраць монстраў» (ЗША).
17.30 Тэлегульня. «Сто да аднаго».
18.00 Сёння.
18.30 Праграма У. Познера «Чалавек у масцы».
19.10 «Знікшыя цывілізацыі». Фільм 8-ы «Афрыка».
20.00 Вынікі.
21.10 Роберт дэ Ніра ў маст. фільме «Кароль камедыі».
23.00 Лепшыя шоу і вар'етэ свету. «Дзяўчаты Парыжа».

Віншаванні

Сардэчна віншуем з 70-годдзем дарагую бабулю і маму Ванду Мікалаеўну КАЗАКЕВІЧ з в. Шастакі. Жадаем шчасця мора, як неба, здароўя, і каб усё не старэла.

Дзеці, унукі.
Любанскі раён, п. Сосны.

Віншуем з юбілеем, 80-годдзем з дня нараджэння, дарагога Мікалая Кірылавіча ВАРАБ'ЁВА. Жадаем здароўя і бадзёрасці, аптымізму.

Сястра, швагер і пляменнікі.
г. Гомель.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь,
Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь,
калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; агладальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-31-98. ФАКС: 32-04-52, 68-28-77.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 94.430. Індэкс 63850.
Зак. № 6742.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12